

Bank Spółdzielczy w Pszczynie
43-200 Pszczyna Rynek 6

ROK ZAŁOŻENIA 1907

**INFORMACJA DOTYCZĄCA ADEKWATNOŚCI
KAPITAŁOWEJ
BANKU SPÓŁDZIELCZEGO W PSZCZYNIE
NA DZIEŃ 31-12-2015r.**

SPIS TREŚCI

I. Informacje ogólne.....	3
II. Cele i strategię w zakresie zarządzania ryzykiem	4
III. Fundusze Własne Banku – uznany kapitał	10
IV. Adekwatność kapitałowa	12
4.1 Informacje ogólne	12
4.2 Wymogi kapitałowe	15
a) Minimalne wymogi kapitałowe	15
b) Dodatkowe wymogi kapitałowe	16
V. Ryzyko kredytowe	18
5.1 Informacje jakościowe	20
a) Definicje należności przeterminowanych i zagrożonych stosowane dla celów rachunkowości	20
b) Opis metod przyjętych do ustalenia korekt wartości rezerw, w tym na ryzyko ogólne	22
c) Techniki redukcji ryzyka kredytowego	23
5.2 Informacje ilościowe	24
a) Łączna kwota ekspozycji kredytowych według wyceny bilansowej, bez uwzględniania efektów technik redukcji ryzyka kredytowego	24
b) Średnia kwota ekspozycji w podziale na klasy	24
c) Struktura branżowa ekspozycji	25
d) Struktura ekspozycji według okresów zapadalności	26
e) Wartość ekspozycji zagrożonych, w tym przeterminowanych oraz kwoty korekt wartości rezerw	28
VI. Ryzyko stopy procentowej	29
VII. Ryzyko płynności	32
VIII. Ryzyko operacyjne	35
IX. Ryzyko braku zgodności	39
X. Ryzyko biznesowe (w tym wyniku finansowego)	40
XI. Ekspozycje kapitałowe nieuwzględniane w portfelu handlowym	41
11.1 Informacje jakościowe	41
11.2 Informacje ilościowe	42
XII. Wskaźnik dźwigni finansowej	43
XIII. Polityka wynagradzania	43

Niniejszy dokument, tj. informacje z zakresu profilu ryzyka i poziomu kapitału Banku Spółdzielczego w Pszczynie stanowi wykonanie postanowień zawartych w:

- Rozporządzeniu CRR (Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26.06.2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych),
- Dyrektywie CRD IV (Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE z dnia 26.06.2013 r. w sprawie warunków dopuszczenia instytucji kredytowych do działalności oraz nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami kredytowymi i firmami inwestycyjnymi),
- Rozporządzeniu Wykonawczym Komisji (UE) Nr 1423/2013 z dnia 20 grudnia 2013 r. ustanawiającym wykonawcze standardy techniczne w zakresie wymogów dotyczących ujawnienia informacji na temat funduszy własnych instytucji zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 575/2013,
- uchwale KNF dotyczącej informacji ogłaszanej przez banki (Uchwała Nr 385/2008 w sprawie szczegółowych zasad i sposobu ogłaszania przez banki informacji o charakterze jakościowym i ilościowym dotyczących adekwatności kapitałowej oraz zakresu informacji podlegających ogłaszaniu, z późniejszymi zmianami).

Bank nie odstąpił od ujawnienia jakichkolwiek informacji, które uznałby za nieistotne, zastrzeżone lub poufne.

Informacja została sporządzona na dzień 31.12.2015r.

I. INFORMACJE OGÓLNE

- Bank Spółdzielczy w Pszczynie działa w oparciu o Statut, przyjęty Uchwałą Zebrania Przedstawicieli w dniu 25-05-2006r, wprowadzony do KRS, zgodnie z postanowieniem Sądu Rejonowego w Katowicach w dniu 29-09-2006r. W roku 2015 nie dokonywano żadnych zmian w Statucie.
- Bank Spółdzielczy w Pszczynie działa na terenie województwa śląskiego oraz powiatu oświęcimskiego wchodzącego w skład województwa małopolskiego.
- Na dzień 31-12-2015 roku Bank prowadził swoją działalność operacyjną w Centrali oraz w punktach kasowych:

Miejscowość	Adres	Rodzaj placówki / usługi
Pszczyna	ul. Dobrawy 4, Pszczyna	Punkt Kasowy, wpłatomat, bankomat
	ul. 3-go Maja 4, Pszczyna	Punkt Kasowy
	ul. 3-go Maja 10, Pszczyna	Punkt Kasowy
Kobiór	ul. Kobiórska 5, Kobiór	Punkt Kasowy, bankomat

Goczałkowice Zdrój	ul. Szkolna 13, Goczałkowice Zdrój	Punkt Kasowy, bankomat
Czarków	ul. Doświadczalna 1, Czarków	bankomat

Ponad w/w Bank świadczy szerokie usługi bankowości elektronicznej (eBankNet, eCorpoNet, SMS Banking).

- Bank Spółdzielczy w Pszczynie oznakowany jest numerem REGON 000496780, numerem NIP 638-000-51-12 oraz numerem kodu bankowego 84480004.
- Bank zrzeszony jest w Banku Polskiej Spółdzielczości S.A., z którym została zawarta umowa zrzeszenia w dniu 25-03-2002r.
- Bank Spółdzielczy w Pszczynie zarejestrowany jest w Drugim Śląskim Urzędzie Skarbowym w Bielsku-Białej.
- Bank prowadzi działalność zgodnie z aktami prawnymi:
 - ustawa „Prawo Bankowe” z dnia 29 sierpnia 1997r. (Dz.U. z 2012r. poz. 1376 z późn, zmianami),
 - ustawa z dnia 16 września 1982r. Prawo spółdzielcze,
 - ustawa 07 grudnia 2000r. o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających (Dz.U.nr 119 z 2000r poz.1252 z późn. zmianami),
 - ustawa z dnia 14-12-1994r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym (Dz.U. nr 84 z 2009r. poz. 711 z późn. zmianami)
 - Statut Banku Spółdzielczego w Pszczynie.
- Bank stosuje Polskie standardy rachunkowości, wszelkie dodatkowe informacje podlegające ujawnieniu w myśl międzynarodowych standardów rachunkowości nie dotyczą Banku.

II. CELE I STRATEGIE W ZAKRESIE ZARZĄDZANIA RYZYKIEM

- Bank Spółdzielczy w Pszczynie podejmuje działania służące skutecznemu zarządzaniu ryzykiem występującym w jego działalności, w szczególności poprzez opracowanie i wdrożenie adekwatnego i skutecznego systemu zarządzania ryzykiem w celu uzyskania odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa oraz rentowności działalności. Zarządzanie ryzykiem odbywa się zgodnie z zapisami „Strategii zarządzania ryzykami na lata 2014 – 2016 w Banku Spółdzielczym w Pszczynie”, która określa cele strategiczne dotyczące zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyk, definiuje również apetyt na ryzyko, rozumiany jako maksymalny, akceptowalny poziom ryzyka, jaki Bank może ponieść w zakresie każdego ryzyka uznanego za istotne. Cele definiujące apetyt na ryzyko mają charakter wskaźników ilościowych, w tym limitów wewnętrznych, a także założeń dotyczących zasad zarządzania ryzykiem o charakterze jakościowym. Wspomniany dokument zatwierdzony został przez Zarząd

oraz Radę Nadzorczą Banku i jest zgodny z założeniami „Strategii rozwoju Banku Spółdzielczego w Pszczynie na lata 2011-2015”. Strategia Banku podlega corocznemu przeglądowi zarządcemu i weryfikacji, które dokonywane są również w przypadku występowania znaczących zmian wewnątrz lub w otoczeniu Banku.

- Strategia zarządzania ryzykami w Banku Spółdzielczym jest powiązana z innymi regulacjami o charakterze strategicznym. Bank sporządza w okresach rocznych Polityki zarządzania poszczególnymi ryzykami, które zatwierdzone są Uchwałami Zarządu oraz Rady Nadzorczej.
- Uszczegółowieniem procedur, o których mowa powyżej są przyjęte przez Zarząd instrukcje zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, delegujące obowiązki na poziom poszczególnych komórek organizacyjnych. Regulacje te są na bieżąco weryfikowane, nie rzadziej niż raz w roku, zatwierdzone Uchwałą Zarządu, a także Uchwałą Rady (Instrukcja ICAAP, Instrukcja sporządzania i obiegu informacji zarządczej, Instrukcja zarządzania ryzykiem operacyjnym).
- Informacje zawarte w art. 435 ust. 1 lit a-d Rozporządzenia CRR, tzn. dotyczące strategii i procesów zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka; struktury i organizacji odpowiedniej funkcji zarządzania ryzykiem, w tym informacji na temat jej ujawnień i statutu lub innych odpowiednich rozwiązań w tym względzie; zakresu i charakteru systemów raportowania i pomiaru ryzyka; strategii w zakresie zabezpieczenia i ograniczenia ryzyka, a także strategii i procesów monitorowania stałej skuteczności instrumentów zabezpieczających i czynników łagodzących ryzyko – stanowią załączniki do niniejszej „Informacji...”:
 - Statut Banku Spółdzielczego w Pszczynie,
 - Strategia zarządzania ryzykami na lata 2014-2016 w Banku Spółdzielczym w Pszczynie,
 - Strategia rozwoju Banku Spółdzielczego w Pszczynie na lata 2011-2015 – aktualizacja na 2015 rok,
 - Regulamin organizacyjny Banku Spółdzielczego w Pszczynie,
 - Polityka zarządzania ryzykiem kredytowym w Banku Spółdzielczym w Pszczynie,
 - Polityka zarządzania ryzykiem płynności w Banku Spółdzielczym w Pszczynie,
 - Polityka zarządzania ryzykiem stopy procentowej w Banku Spółdzielczym w Pszczynie,
 - Polityka zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku Spółdzielczym w Pszczynie,
 - Polityka zarządzania ryzykiem bancassurance w Banku Spółdzielczym w Pszczynie,
 - Polityka zarządzania ryzykiem biznesowym w Banku Spółdzielczym w Pszczynie,
 - Polityka zarządzania ryzykiem braku zgodności w Banku Spółdzielczym w Pszczynie,
 - Polityka kapitałowa Banku Spółdzielczego w Pszczynie,
 - Polityka handlowa – plany marketingowe Banku Spółdzielczego w Pszczynie,
 - Polityka bezpieczeństwa informacji Banku Spółdzielczego w Pszczynie,
 - Instrukcja oceny adekwatności kapitałowej w Banku Spółdzielczym w Pszczynie,

- Instrukcja zarządzania ryzykiem kredytowym w Banku Spółdzielczym w Pszczynie,
- Instrukcja monitoringu ekspozycji kredytowych i zabezpieczeń oraz klasyfikacji i tworzenia rezerw celowych w Banku Spółdzielczym w Pszczynie,
- Instrukcja zarządzania ryzykiem płynności w Banku Spółdzielczym w Pszczynie,
- Instrukcja zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku Spółdzielczym w Pszczynie,
- Instrukcja zarządzania ryzykiem stopy procentowej w Banku Spółdzielczym w Pszczynie,
- Instrukcja zarządzania ryzykiem braku zgodności w Banku Spółdzielczym w Pszczynie,
- Instrukcja zarządzania ryzykiem wyniku finansowego oraz sporządzania i monitorowania planu ekonomiczno-finansowego w Banku Spółdzielczym w Pszczynie,
- Instrukcja sporządzania i obiegu informacji zarządczej w Banku Spółdzielczym w Pszczynie,
- Instrukcja zarządzania ryzykiem w obszarze bancassurance w Banku Spółdzielczym w Pszczynie,
- Instrukcja zarządzania ryzykiem inwestycji kapitałowych w Banku Spółdzielczym w Pszczynie.
- Zatwierdzone przez Zarząd oświadczenie na temat adekwatności ustaleń dotyczących zarządzania ryzykiem w Banku, dające pewność, że stosowane systemy zarządzania ryzykiem są odpowiednie z punktu widzenia profilu i strategii Banku wymagane przez art. 435 ust. 1 lit.e stanowi załącznik do niniejszej „Informacji...”.
- Oświadczenie na temat ryzyka, zgodne z art. 435 ust. 1 lit. f, dotyczące ogólnego profilu ryzyka Banku związanego ze strategią działalności, stanowi załącznik do niniejszej „Informacji...”.
- W Banku z dokonanego pomiaru ryzyk sporządzane są raporty, które następnie są przedstawiane Zarządowi oraz Radzie Nadzorczej. Rada Nadzorcza ocenia skuteczność działań Zarządu mających na celu zapewnienie efektywności procesu zarządzania ryzykiem.
- Proces zarządzania ryzykiem w Banku obejmuje następujące działania:
 - **identyfikacja ryzyka**, która polega na rozpoznaniu i określeniu aktualnych i potencjalnych źródeł zagrożeń wynikających z bieżącej i planowanej działalności Banku,
 - **pomiar ryzyka**, czyli definiowanie miar ryzyka adekwatnych do rodzaju, istotności i dostępności danych oraz dokonanie kwantyfikacji ryzyka za pomocą ustalonych miar,
 - **ocena i szacowanie ryzyka** – pomaga w określeniu siły wpływu lub zakresu ryzyka z punktu widzenia realizacji celów zarządzania ryzykiem,
 - **zarządzanie ryzykiem** – polegające na podejmowaniu decyzji dotyczących akceptowalnego poziomu ryzyka, planowaniu działań, wydawaniu rekomendacji, zaleceń, tworzeniu procedur i narzędzi wspomagających,

- **monitorowanie** – polegające na stałym nadzorze poziomu ryzyka w oparciu o przyjęte metody pomiaru ryzyka, badaniu odchyleń realizacji od prognoz lub złożonych punktów odniesienia (limity, plany, pomiary z poprzednich okresów),

- **raportowanie** – obejmujące dostarczanie cyklicznej informacji dla Kierownictwa Banku o skali narażenia na ryzyko i podjętych działaniach.

Ponadto w celu kontrolowania ryzyka, w oparciu o uzyskane wyniki stosuje się **mechanizmy kontrolujące i ograniczające ryzyko**, poprzez przyjmowanie regulacji wewnętrznych określenie tolerancji na ryzyko, ustalanie wysokości limitów, wydawanie zaleceń, podejmowanie decyzji o wykorzystaniu narzędzi wspierających zarządzanie ryzykiem.

• W zakresie art. 435 ust. 2 Bank informuje, że:

1. Członkowie Zarządu Banku pełnią po jednym stanowisku dyrektorskim. Przez stanowisko dyrektorskie należy rozumieć stanowisko zajmowane w organie Banku (odpowiednio w Radzie Nadzorczej lub Zarządzie) lub organach innych podmiotów.
 2. Członków Zarządu powołuje, zgodnie z przepisami prawa, na wniosek Prezesa Zarządu, Rada Nadzorcza, działając wg Statutu Banku Spółdzielczego, Regulaminu działania Rady Nadzorczej Banku Spółdzielczego w Pszczynie oraz Zasad polityki w zakresie oceny kwalifikacji członków organów zarządczych oraz osób zajmujących stanowiska kluczowe w Banku Spółdzielczym w Pszczynie, biorąc pod uwagę wyniki oceny wstępnej kwalifikacji, doświadczenia i reputacji kandydata. Oceny następcej kwalifikacji, doświadczenia i reputacji Członków Zarządu dokonuje Rada Nadzorcza zgodnie z Zasadami polityki w zakresie oceny kwalifikacji członków organów zarządczych oraz osób zajmujących stanowiska kluczowe w Banku Spółdzielczym w Pszczynie. Członków Rady Nadzorczej powołuje Zebranie Przedstawicieli, zgodnie z zapisami Statutu Banku Spółdzielczego w Pszczynie, Regulaminu wyboru członków Rady Nadzorczej w Banku Spółdzielczym w Pszczynie oraz Zasad polityki w zakresie oceny kwalifikacji członków organów zarządczych oraz osób zajmujących stanowiska kluczowe w Banku Spółdzielczym w Pszczynie, biorąc pod uwagę kwalifikacje, doświadczenie i reputację kandydata. Oceny następcej dokonuje Zebranie Przedstawicieli, zgodnie z Zasadami polityki w zakresie oceny kwalifikacji członków organów zarządczych oraz osób zajmujących stanowiska kluczowe w Banku Spółdzielczym w Pszczynie.
- W przypadku zamiaru powołania członków Zarządu Banku, Rada Nadzorcza zobowiązana jest stosować odrębną procedurę w przypadku powołania Prezesa Zarządu jak i odrębną w stosunku do pozostałych członków Zarządu, zgodnie z zapisami Zasad polityki w zakresie oceny kwalifikacji członków organów zarządczych oraz osób zajmujących stanowiska kluczowe w Banku Spółdzielczym w Pszczynie.

- W Banku kontrolę procesu zarządzania ryzykiem pełni dodatkowo Komisja Rewizyjna Rady Nadzorczej. W trakcie 2015r. Komisja odbyła łącznie 4 posiedzenia.
- Przepływ informacji dotyczącej ryzyka kierowanej do Zarządu oraz Rady Nadzorczej w Banku jest sformalizowany i objęty „Instrukcją sporządzania i obiegu informacji zarządczej w Banku Spółdzielczym w Pszczynie” definiującą: częstotliwość, zakres, odbiorców i terminy sporządzania raportów i sprawozdań dotyczących ryzyka. Systemem informacji zarządczej są objęte wszystkie rodzaje ryzyka uznawane przez Bank za istotne. Zakres i częstotliwość raportowania jest dostosowany do skali narażenia na ryzyko, a także zmienności ryzyka, zapewniając możliwość podejmowania decyzji oraz odpowiedniej reakcji w przypadku zmiany ekspozycji na ryzyko.
- Podejście Banku do procesu zarządzania i kontroli ryzyka opiera się m.in. na zasadzie rozdzielenia obowiązków w zakresie powstania ryzyka, zarządzania ryzykiem i kontroli ryzyka – funkcje monitorowania, kontroli i raportowania ryzyka w Banku są organizacyjnie oddzielone od funkcji biznesowych.
- Opis struktury organizacyjnej w zakresie zarządzania ryzykami ujęty został w Schemacie Organizacyjnym, stanowiącym załącznik nr 1 do Regulaminu organizacyjnego Banku Spółdzielczego w Pszczynie.
- Na przestrzeni 2015 roku w Banku obowiązywał Regulamin organizacyjny, zatwierdzony Uchwałą Zarządu w dniu 18 listopada 2014r. oraz Uchwałą Rady z dnia 22 grudnia 2014r.

Bank działając zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, uwzględniając zapisy znowelizowanej ustawy Prawo bankowe, dokonał zmian w strukturze i regulaminie organizacyjnym. Nowy Regulamin organizacyjny, obowiązujący od 01 stycznia 2016r. został przyjęty Uchwałą Zarządu dnia 01 grudnia 2015r.

Zmiany, uwzględnione w uaktualnionym Regulaminie organizacyjnym dotyczyły:

- włączenia Zespołu Ryzyka Bankowego i Operacyjnego do Pionu zarządczego, nad którym nadzór sprawuje Prezes Zarządu,
- Wiceprezesowi Zarządu, nadzorującemu dotychczas Pion ryzyk bankowych powierzono nadzór nad Pionem finansowo – księgowym,
- Zespół Monitoringu i Klasyfikacji Należności dotychczas funkcjonujący w ramach Pionu ryzyk bankowych organizacyjnie podporządkowano Kierownikowi Działu Monitoringu i Kredytów Trudnych,
- Zespół Analiz Kredytowych podporządkowano Wiceprezesowi Zarządu ds. Handlowych.

Ponadto w ramach komórki audytu w Banku powołano funkcję compliance, której zadaniem jest m.in. zapewnienie zgodności działania z regulacjami wewnętrznymi, przepisami prawa oraz przyjętymi standardami postępowania. Obowiązki związane z

pomiarem i raportowaniem ryzyka braku zgodności zostały włączone do Zespołu Ryzyka Bankowego i Operacyjnego. Nadzór nad funkcjonowaniem funkcji compliance oraz ryzyka braku zgodności pełni Prezes Zarządu.

- W trakcie 2015r. roku skład osobowy Zarządu Banku nie uległ zmianie.
- W procesie zarządzania ryzykami uczestniczą:

Rada Nadzorcza dokonuje okresowej oceny realizacji przez Zarząd założeń Strategii w odniesieniu do zasad zarządzania ryzykiem oraz alokacji kapitału na pokrycie istotnych rodzajów ryzyka w Banku. W tym celu Zarząd Banku okresowo przedkłada Radzie Nadzorczej syntetyczną informację na temat skali i rodzajów ryzyka, na które narażony jest Bank, prawdopodobieństwa jego występowania, skutków i metod zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka. Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad kontrolą systemu zarządzania ryzykiem oraz ocenia jej adekwatność i skuteczność. Rada Banku zatwierdza w Strategii rozwoju Banku ogólny poziom (profil) ryzyka Banku oraz apetyt na ryzyko określony w poszczególnych politykach.

Zarząd odpowiada za opracowanie i wdrożenie strategii zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, w tym za zorganizowanie, wdrożenie i funkcjonowanie systemu zarządzania ryzykiem oraz, jeśli to konieczne – dokonania weryfikacji w celu usprawnienia tego systemu. Instrukcje i procedury zarządzania ryzykiem obejmują pełny zakres działalności Banku.

Koordynator ds. ryzyk odpowiada za opracowanie procedur wewnętrznych dotyczących ryzyk bankowych oraz weryfikację wszystkich analiz poszczególnych ryzyk bankowych, a także bieżący nadzór na funkcjonowaniem Zespołu Ryzyka Bankowego i Operacyjnego.

Zespół Ryzyka Bankowego i Operacyjnego - monitoruje realizację wyznaczonych celów i zadań strategicznych, procesów tworzenia zysku oraz przedstawia i monitoruje pozycję Banku w zakresie bezpieczeństwa finansowego i operacyjnego. Podstawowe zadania Zespołu to gromadzenie, przetwarzanie, pomiar i raportowanie odpowiednim organom i komórkom Banku, informacji dotyczących podejmowanego przez Bank ryzyka oraz opracowywanie regulacji wewnętrznych w zakresie zarządzania ryzykami oraz szacowania wewnętrznych wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka.

Zespół Analiz Kredytowych, do którego zadań należy badanie, analiza i ocena ryzyka kredytowego w zakresie pojedynczej transakcji na etapie wniosku oraz raportowanie wszelkich zagrożeń w tym zakresie.

Zespół Monitoringu i Klasyfikacji Należności – odpowiedzialny za analizę i ocenę ryzyka pojedynczej transakcji w ramach monitoringu, propozycję klasyfikacji ekspozycji kredytowych oraz opracowanie i bieżące aktualizowanie wewnętrznej bazy nieruchomości.

Stanowisko ryzyka braku zgodności zapewnia zgodność działania z obowiązującymi

przepisami prawa, rekomendacjami nadzorczymi oraz regulacjami wewnętrznymi.

Komitet Kredytowy uczestniczy w procesie opiniowania transakcji kredytowych.

Audyt Wewnętrzny funkcje Audytu Wewnętrznego pełni Komórka Audytu Wewnętrznego, usytuowana w strukturze organizacyjnej w sposób gwarantujący jej wykonywanie zadań w pełni niezależnie i obiektywnie. Komórka Audytu Wewnętrznego ma za zadanie kontrolę i ocenę skuteczności działania systemu zarządzania ryzykiem oraz dokonywanie regularnych przeglądów prawidłowości przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem, obowiązujących w Banku. Dostarcza obiektywnej oceny adekwatności i skuteczności funkcjonującego systemu zarządzania oraz zgodności przeprowadzanych operacji bankowych z wewnętrznymi regulacjami Banku. Ponadto w Banku częściowy audyt wewnętrzny wykonywany jest przez pracowników Departamentu Audytu Banku BPS S.A. zadania audytu wewnętrznego w Banku wykonywane są również przez Komisję Rewizyjną Rady Nadzorczej.

Pozostali pracownicy Banku mają obowiązek przestrzegania zasad zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, obowiązujących w Banku w formie wewnętrznych regulacji i zaleceń, uczestnictwa w postępowaniu wyjaśniającym przyczyny wystąpienia zdarzeń generujących ryzyko oraz raportowania tych zdarzeń.

III. FUNDUSZE WŁASNE BANKU – UZNANY KAPITAŁ

- Fundusze własne Banku dla potrzeb oceny adekwatności kapitałowej składają się z kapitału Tier I, który stanowi sumę Kapitału podstawowego Tier I po zastosowaniu korekt regulacyjnych. Do kapitału podstawowego Tier I Bank zalicza:
 - fundusz zasobowy tworzony z zysku netto oraz wpisowego,
 - fundusz udziałowy – zaewidencjonowany oraz z pełni opłacony wg stanu na dzień 31-12-2011r. i podlegający amortyzacji zgodnie z wytycznymi KNF,
 - fundusz z aktualizacji wyceny rzeczowych aktywów trwałych.

Kapitał podstawowy Tier I podlega korektom regulacyjnym:

- wartości niematerialne i prawne,
- niezrealizowane zyski i straty na instrumentach finansowych dostępnych do sprzedaży.

W/w pozycje pomniejszają kapitał Tier I zgodnie z wytycznymi ustawy o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym z 5 sierpnia 2015r.

- Wartość funduszy własnych jest wyznacznikiem poziomu stabilności finansowej Banku, co przekłada się na stopień bezpieczeństwa prowadzonej działalności oraz zaufania klientów Banku. Bank posiada fundusze własne odpowiadające wymogom nadzorczym oraz dostosowane do rozmiaru prowadzonej działalności, tj. na poziomie

zapewniającym stabilną sytuację ekonomiczną. **W dniu 23 maja 2016r. Uchwałą Zebrania Przedstawicieli nr 6 /2015 zysk netto roku 2015 w wysokości 733 351,66zł został w całości przeznaczony na fundusz zasobowy.**

- Zgodnie z wymaganiami określonymi treścią Rozporządzenia Wykonawczego Komisji (UE) nr 1423/2013 z dnia 20 grudnia 2013r. ustanawiającego wykonawcze standardy techniczne w zakresie ujawniania informacji na temat funduszy własnych instytucji zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady nr 575/2013, poniżej przedstawiono informacje na temat funduszy własnych Banku w okresie przejściowym (wg wzoru wskazanego w Załączniku nr VI w/w Rozporządzenia). W celu czytelnej prezentacji informacji, w tabeli uwzględniono jedynie pozycje występujące w Banku (pominięto pozycje zerowe). Ponadto Bank nie posiada instrumentów zaliczanych do kapitału dodatkowego Tier I (AT1). W związku z powyższym fundusze własne Banku stanowi kapitał CET 1.

Wyszczególnienie		31-12-2015r.
Kapitał podstawowy Tier I: instrumenty i kapitały rezerwowe		
3	Skumulowane inne całkowite dochody (i pozostałe kapitały rezerwowe)	+20 001 869,20
4	Kwota kwalifikujących się pozycji, o których mowa w art. 484 ust. 3	+ 61 017,00
6	Kapitał podstawowy Tier I przed korektami regulacyjnymi	20 062 886,20
Kapitał podstawowy Tier I: korekty regulacyjne		
8	Wartości niematerialne i prawne	- 106 699,47
26a	Korekty regulacyjne dotyczące niezrealizowanych zysków i strat zgodnie z art. 467 i 468	+7 700,33
	w tym: filtr dla niezrealizowanej straty	- 434,14
	w tym: filtr dla niezrealizowanego zysku	+ 8 134,47
28	Całkowite korekty regulacyjne w kapitale podstawowym Tier I	- 98 999,14
29	Kapitał podstawowy Tier I	19 963 887,06
Współczynniki i bufory kapitałowe		
61	Kapitał podstawowy Tier I	15,25%
62	Kapitał Tier I	15,25%
63	Łączny kapitał	15,25%
64	Wymóg bufora dla poszczególnych instytucji (...)	Nie dotyczy

- Na wartość Funduszu Udziałowego składały się wyłącznie pełne udziały 270 członków Banku Spółdzielczego, z czego 265 to osoby fizyczne (w tym rolnicy oraz przedsiębiorcy indywidualni), natomiast 5 to osoby prawne.

IV. ADEKWATNOŚĆ KAPITAŁOWA

4.1 Informacje ogólne.

- Adekwatność kapitałowa stanowi odzwierciedlenie stanu, w którym wysokość posiadanych przez Bank Spółdzielczy w Pszczynie kapitałów w pełni zabezpiecza ostrożnościowe wymogi regulacyjne.
- Bank Spółdzielczy w Pszczynie dostosowuje wielkość funduszy własnych do poziomu i rodzaju ryzyka, na jakie jest narażony oraz do charakteru, skali i złożoności prowadzonej działalności. W tym celu w Banku opracowano i wdrożono proces oceny adekwatności kapitału wewnętrznego, tzw. ICAAP (ang. Internal Capital Adequacy Assessment Process), który służy utrzymaniu funduszy własnych na poziomie adekwatnym do profilu i poziomu ryzyka ponoszonego w prowadzonej działalności.
- Celem procesu szacowania kapitału wewnętrznego, jest ustalenie wielkości kapitału wewnętrznego niezbędnego do pokrycia wszystkich zidentyfikowanych, istotnych rodzajów ryzyka występujących w działalności Banku oraz zmian otoczenia gospodarczego.
- Bank w 2015r. przyjmował następujące kryteria istotności:
 - a. **Ilościowe** – ryzyko, z którego mogą wyniknąć nieoczekiwane straty przekraczające 2% uznanego kapitału (Funduszy Własnych Banku):
 - stosowane w stosunku do ryzyka kredytowego oraz ryzyka operacyjnego, liczone jako udział poszczególnych wymogów kapitałowych w funduszach własnych. Jako istotne określa się ryzyko, na które Bank tworzy minimalne wymogi kapitałowe na poziomie wyższym niż 2% funduszy własnych Banku.
 - W przypadku pozostałych ryzyk tj. ryzyka koncentracji (koncentracji wobec klienta lub grupy powiązanych klientów, koncentracji wobec podmiotów z tej samej branży, koncentracji przyjętych form zabezpieczeń, koncentracji geograficznej, koncentracji funduszu udziałowego oraz dużych pakietów udziałów), ryzyka stopy procentowej, ryzyka płynności, ryzyka biznesowego (w tym wyniku finansowego i strategicznego) oraz ryzyka transferowego Bank stosuje pozostałe kryteria ilościowe, ściśle określone w Załączniku nr 4 do Instrukcji oceny adekwatności kapitałowej w Banku Spółdzielczym w Pszczynie.
 - b. **Jakościowe** – polegające na indywidualnej analizie specyfiki danego ryzyka, pozwalające stwierdzić czy materializacja ryzyka może naruszyć reputację Banku i tym samym utrudnić realizację założonej strategii:
 - w przypadku ryzyk, które nie powodują wymiernych strat dla Banku, Bank przyjmuje kryterium jakościowe z uwzględnieniem wpływu na jakość kapitałów

własnych, poziom zarządzania w tym kompetentność kadry, jakość informacji, jakość danych, częstotliwość kontroli wewnętrznych.

- Mapa istotnych ryzyk na 2015 rok opracowana na podstawie przeprowadzonej analizy istotności uwzględniającej kryteria ilościowe oraz jakościowe kształtuje się:

RYZYKA ISTOTNE:	RYZYKA NIEISTOTNE:
Ryzyko kredytowe	Ryzyko krzywej dochodowości
Ryzyko operacyjne	Ryzyko opcji klienta
Ryzyko koncentracji wobec klienta lub grupy klientów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie	Ryzyko koncentracji w jednorodny instrument finansowy
Ryzyko koncentracji wobec podmiotów z tej samej branży	Ryzyko transferowe
Ryzyko koncentracji przyjętych form zabezpieczeń	Ryzyko związane z działalnością bancassurance
Ryzyko koncentracji geograficznej	Ryzyko koncentracji w jednorodny instrument finansowy
Ryzyko koncentracji funduszu udziałowego	Ryzyko znacznych pakietów akcji poza sektorem finansowych
Ryzyko koncentracji „dużych” pakietów udziałów	Ryzyko wynikające z działalności zaliczanej do portfela handlowego
Ryzyko płynności	Ryzyko dźwigni finansowej
Ryzyko bazowe	Ryzyko walutowe
Ryzyko przeszacowania	Ryzyko modeli
Ryzyko braku zgodności	
Ryzyko rezydualne	
Ryzyko utraty reputacji	
Ryzyko: strategiczne, wyniku finansowego, otoczenia ekonomicznego oraz konkurencji jako elementy ryzyka biznesowego	
Ryzyko wystąpienia warunków skrajnych w zakresie adekwatności kapitałowej	

- Wszystkie ryzyka uznane za istotne posiadają pisemne procedury wewnętrzne, zgodne z obowiązującymi przepisami, tj. Ustawą Prawo Bankowe, Uchwałami Komisji Nadzoru Finansowego oraz Rekomendacjami KNF. Regulacje podlegają corocznemu przeglądowi i są weryfikowane pod kątem zachodzących zmian w otoczeniu wewnętrznym, jak i zewnętrznym Banku.

- W procesie szacowania uczestniczą:
 - Rada Nadzorcza - zatwierdza cele strategiczne w zakresie ryzyka kapitałowego i planowania kapitałowego oraz pozostałych rodzajów ryzyka, dokonuje okresowej oceny realizacji przez Zarząd założeń Strategii i polityk zarządzania ryzykiem w odniesieniu do zasad zarządzania ryzykiem kapitałowym w Banku,
 - Zarząd - odpowiada za opracowanie, wdrożenie i funkcjonowanie zasad wyznaczania wymogów kapitałowych, dba o zgodność tych zasad z regulacjami zewnętrznymi. Zarząd Banku dokonuje przeglądu i oceny poprawności i utrzymania wymogów kapitałowych na odpowiednim poziomie,
 - Koordynator ds. ryzyk bankowych wraz z Zespołem Ryzyka Bankowego i Operacyjnego wyznacza wymogi kapitałowe na ryzyka istotne oraz sporządza kompleksową informację na temat adekwatności kapitałowej Banku dla Zarządu i dla Rady Nadzorczej. Zespół ma obowiązek dokonywania w cyklach rocznych przeglądów procesu szacowania wymogów wewnętrznych, prezentowanie wyników Zarządowi i Radzie Nadzorczej Banku. Sporządza informację zarządczą w zakresie wysokości łącznego współczynnika kapitałowego,
 - Komórka Audytu i Audyt Banku Zrzeszającego ma za zadanie kontrolę i ocenę poprawności wyznaczania wymogów kapitałowych z obowiązującymi w tym zakresie regulacjami wewnętrznymi i zewnętrznymi, zgodnie z planem kontroli. Komórka Audytu, w ramach której wyodrębniono funkcję compliance, zapewnia również zgodność działania z regulacjami i standardami postępowania.
- Alokacja uznanych kapitałów (funduszy własnych Banku) na poszczególne ryzyka odbywa się zgodnie z zasadami Pakietu CRD IV/CRR oraz wewnętrznymi przepisami Banku, m.in. wewnętrznym procesem oceny adekwatności kapitałowej.
- Plan alokacji kapitału na 2015r. z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka przedstawiał się następująco:

Rodzaj ryzyka	Limit graniczny	Limit pożądany
Ryzyko kredytowe	60% FWB	50% FWB
Ryzyko operacyjne	7,5% FWB	7,0% FWB
Ryzyko koncentracji	2% FWB	Brak
Ryzyko płynności	2% FWB	Brak
Ryzyko stopy procentowej	2% FWB	Brak
Ryzyko kapitałowe	Brak	Brak

Pozostałe ryzyka m. in. biznesowe, braku zgodności	2% FWB	Brak
--	--------	------

- Bank stosując się do zapisów regulacji określających proces zarządzania ryzykami spełniał wszystkie normy nadzorcze w zakresie adekwatności kapitałowej:

Wyszczególnienie	Wartość na 31-12-2015r.
Uznane kapitały Banku (Fundusz własne), w tym:	19 963 887,06
Kapitał Tier I	19 963 887,06
Wymogi kapitałowe, w tym:	10 467 796,93
z tytułu ryzyka kredytowego	9 190 022,70
z tytułu ryzyka operacyjnego	1 277 774,23
Łączny współczynnik kapitałowy	15,25%

- Zgodnie z Instrukcją oceny adekwatności kapitałowej Bank w roku 2015 stosował proste metody standardowe wyznaczania wymogów kapitałowych:

4.2 WYMOGI KAPITAŁOWE

a) MINIMALNE WYMOGI KAPITAŁOWE:

- RYZYO KREDYTOWE – wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego oblicza się jako sumę aktywów oraz zobowiązań pozabilansowych ważonych ryzykiem, pomnożonych przez 8%
- RYZYO OPERACYJNE – Bank wylicza wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego według metody podstawowego wskaźnika bazowego.
- RYZYO KONCENTRACJI KAPITAŁOWEJ – wymóg kapitałowy z tytułu przekroczenia progu koncentracji kapitałowej oblicza się jako większą z liczb określonych jako:
 - Suma kwot, o jaki poszczególne zaangażowania kapitałowe przekraczają 10% Funduszy Własnych Banku,
 - Kwota, o jaką suma znacznych zaangażowań kapitałowych przekracza 40% Funduszy Własnych Banku.
- RYZYO KONCENTRACJI ZAANGAŻOWAŃ I DUŻYCH ZAANGAŻOWAŃ – łączny wymóg z tytułu przekroczenia limitu koncentracji zaangażowań i limitu dużych zaangażowań stanowi większa z kwot określonych jako:
 - Suma nadwyżek zaangażowań banku wobec poszczególnych podmiotów ponad limity określone w art. 395 Rozporządzenia CRR.
 - Nadwyżka sumy dużych zaangażowań banku wobec poszczególnych podmiotów ponad limit określony w art. 395 Rozporządzenia CRR.

- Na dzień 31-12-2015r. kwota minimalnego wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego w podziale na klasy ekspozycji kształtowała się następująco:

	Klasy ekspozycji	Wartość wymogu kapitałowego na dzień 31-12-2015r.
1	Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	0,00
2	Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	62 644,53
3	Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	147,89
4	Ekspozycje wobec instytucji	539 754,22
5	Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	438 215,76
6	Ekspozycje detaliczne	566 945,15
7	Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	6 223 578,57
8	Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	407 165,86
9	Ekspozycje kapitałowe	151 188,82
10	Inne pozycje	800 381,90
SUMA WYMOGÓW Z TYTUŁU RYZYKA KREDYTOWEGO		9 190 022,70

b) DODATKOWE WYMOGI KAPITAŁOWE:

Dodatkowe wymogi kapitałowe w Banku obejmują ryzyka istotne dla Banku, wymienione w Dyrektywie UE:

- RYZYKO PŁYNNOŚCI – w celu wyznaczenia wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka płynności Bank przeprowadza analizę szokowego spadku poziomu aktywów płynnych, zdefiniowanych zgodnie z zapisami Rozporządzenia Delegowanego Komisji (UE) 2015/61 i jego wpływu na poziom wskaźnika pokrycia wy wpływów netto (LCR). Ponadto Bank, w celu wyznaczenia dodatkowego wymogu poddaje badaniu limity stabilnych i niestabilnych środków obcych, określone w Planie pozyskania środków uznanych za stabilne źródło finansowania.
- RYZYKO STOPY PROCENTOWEJ - Bank wyznacza wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka stopy procentowej w portfelu bankowym z tytułu ryzyka przeszacowania oraz ryzyka bazowego, dokonując analizy sytuacji szokowej zakładającej zmianę oprocentowania o 200p.b. Bank wyznacza również wymóg kapitałowy w przypadku przekroczenia limitów wewnętrznych, przyjętych w Instrukcji zarządzania ryzykiem stopy procentowej.
- RYZYKO KONCENTRACJI ZAANGAŻOWAŃ KREDYTOWYCH – Bank wyznacza dodatkowy wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka koncentracji wobec podmiotów z tej samej branży, koncentracji przyjętych form zabezpieczeń oraz koncentracji geograficznej. W celu wyznaczenia wymogu z tytułu ryzyka koncentracji zaangażowań kredytowych Bank analizuje wykonanie limitów zaangażowań, przyjętych w Instrukcji zarządzania ryzykiem kredytowym w Banku Spółdzielczym w Pszczynie.

- RYZYKO KONCENTRACJI DUŻYCH ZAANGAŻOWAŃ – Bank ustala wewnętrzny wymóg kapitałowy z tytułu koncentracji dużych zaangażowań w przypadku przekroczenia wewnętrznego limitu odnoszącego się do sumy dużych zaangażowań.
- RYZYKO KAPITAŁOWE:
 - KONCENTRACJI FUNDUSZU UDZIAŁOWEGO – w przypadku, gdy Fundusz Udziałowy stanowi więcej niż 2% sumy funduszy podstawowych i uzupełniających Bank wyznacza wymóg kapitałowy w wysokości 8% nadwyżki ponad ustalony limit.
 - RYZYKO KONCENTRACJI DUŻYCH PAKIETÓW UDZIAŁÓW – Bank wyznacza wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka koncentracji dużych pakietów udziałów, jeżeli w Banku występują „duże pakiety„ tj. powyżej 5% Funduszu Udziałowego, a w przypadku udziałowców, którzy zakupili udziały po 01-01-2014r. 3% Funduszu Udziałowego oraz jeżeli suma „dużych” pakietów udziałów jest większa niż 30% Funduszu Udziałowego.

Szczegółowy opis metod stosowanych przez Bank w wyznaczaniu wymogów kapitałowych zawarty jest w Instrukcji oceny adekwatności kapitałowej w Banku Spółdzielczym w Pszczynie.

- Na dzień 31-12-2015r. dodatkowe wymogi kapitałowe wyniosły:
 1. wewnętrzny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka płynności (brak dodatkowego wymogu kapitałowego na dzień 31-12-2015r.).
 2. wewnętrzny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka stopy procentowej w księdze bankowej w tym:
 - a. ryzyka przeszacowania – brak dodatkowego wymogu,
 - b. ryzyka bazowego – 21 688,53 zł**

Utworzony wymóg wynikał z przekroczenia limitu (10%) łącznej zmiany wyniku odsetkowego w sytuacji spadku stóp procentowych o 200 p.p.

3. wewnętrzny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka koncentracji zaangażowań kredytowych – brak dodatkowego wymogu kapitałowego na dzień 31-12-2015r.
 4. wewnętrzny wymóg kapitałowy z tytułu przekroczenia limitu sumy dużych zaangażowań – brak dodatkowego wymogu kapitałowego na dzień 31-12-2015r.
 5. wewnętrzny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kapitałowego – brak dodatkowego wymogu kapitałowego na dzień 31-12-2015r.
 6. wewnętrzny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka biznesowego – brak dodatkowego wymogu kapitałowego na dzień 31-12-2015r.
- Bank, zgodnie z zapisami Instrukcji oceny adekwatności kapitałowej raz w roku przeprowadza test warunków skrajnych zakładający szokowy przyrost strat brutto, na podstawie którego wyznaczona została kwota dodatkowego wymogu

kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego w kwocie **3 634,78zł**. Wyznaczenie i uwzględnianie w procesie ICAAP dodatkowej wartości wymogu stanowiło działanie prewencyjne i zabezpieczające przed skutkami, jakie Bank może ponieść w sytuacji skrajnej.

- W procesie szacowania dodatkowych wymogów kapitałowych wykorzystywane są efekty pomiaru ryzyka, dokonywanego w oparciu o obowiązujące procedury w zakresie zarządzania tymi ryzykami.
- Utworzenie dodatkowych wymogów kapitałowych z tytułu:
 - ryzyka stopy procentowej w kwocie 21 688,53zł oraz
 - ryzyka operacyjnego w kwocie 3 634,78złw nieznaczny sposób wpłynęło na wewnętrzny współczynnik kapitałowy, który ukształtował się na poziomie 15,22%.

V. RYZYKO KREDYTOWE

- Ryzyko kredytowe definiowane jest jako ryzyko poniesienia straty finansowej spowodowanej nieoczekiwanym niewykonaniem zobowiązania lub pogorszeniem się zdolności kredytowej zagrażającej wykonaniu zobowiązania.
- Zarządzanie ryzykiem kredytowym realizowane jest w oparciu o zbiór wdrożonych przez Zarząd Banku wewnętrznych procedur dotyczących identyfikacji, oceny, pomiaru, monitorowania i kontroli ryzyka, w sposób zapewniający ograniczanie i kształtowanie się ryzyka w ramach zaakceptowanego przez Zarząd i Radę Nadzorczą „apetytu na ryzyko”.
- Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem kredytowym jest utrzymywanie stabilnego i zrównoważonego pod względem jakości i ilości portfela kredytowego, równocześnie cechującego się dochodowością oraz bezpieczeństwem rozumianym jako minimalizacja ryzyka wystąpienia kredytów zagrożonych.
- Proces zarządzania ryzykiem kredytowym w Banku przebiega w następujących etapach:
 - 1) Identyfikacja czynników ryzyka kredytowego
 - 2) Ocena oraz ustalenie dopuszczalnych norm ryzyka (limity).
 - 3) Monitorowanie, pomiar i raportowanie ryzyka.
 - 4) Wdrażanie technik redukcji ryzyka.
 - 5) Zarządzanie ryzykiem rezydualnym (w tym analiza ryzyka ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie – zgodnie z zapisami Rekomendacji S).
 - 6) Zarządzanie ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych, zgodnie z Rekomendacją T.
 - 7) Testy warunków skrajnych.

8) Weryfikacja przyjętych procedur.

9) Kontrola zarządzania ryzykiem kredytowym.

- Bank rozpatruje ryzyko kredytowe w dwóch aspektach:
 - ryzyko pojedynczej transakcji
 - ryzyko łącznego portfela kredytowego.

Zarządzanie ryzykiem kredytowym w odniesieniu do pojedynczego kredytu polega na:

- Badaniu wiarygodności i zdolności kredytowej przed udzieleniem kredytu, w oparciu o zweryfikowane pod względem wiarygodności dokumenty, dostarczone przez klientów.
- Wykorzystaniu w ocenie zdolności kredytowej i zabezpieczeń dostępnych baz danych.
- Prawidłowym zabezpieczaniu zwrotności ekspozycji kredytowych, zgodnie z regulacjami wewnętrznymi Banku, gwarantującym zwrotność kredytów.
- Bieżącym monitoringu zabezpieczeń kredytowych, ze szczególnym uwzględnieniem zabezpieczeń hipotecznych w całym okresie kredytowania.
- Dokonywaniu okresowych przeglądów ekspozycji kredytowych oraz tworzeniu rezerw celowych.
- Prawidłowym prowadzeniu windykacji i nadzoru nad trudnymi kredytami.
- Kontroli działalności kredytowej.
- Zarządzanie ryzykiem kredytowym w odniesieniu do łącznego zaangażowania kredytowego przeprowadzane jest za pomocą:
 - Dywersyfikacji ryzyka (limity koncentracji).
 - Analizy skuteczności przyjmowanych zabezpieczeń ekspozycji kredytowych.
 - Monitorowaniu rynku podstawowych zabezpieczeń, przyjmowanych przez Bank tj. rynku nieruchomości.
 - Analizy struktury portfela kredytowego w wielu przekrojach.
 - Monitorowania ekspozycji zagrożonych, ich struktury, czynników ryzyka.
 - Przedsięwzięć organizacyjno-kadrowych polegających w szczególności na:
 - a) Organizacji bezpiecznych systemów podejmowania decyzji kredytowych.
 - b) Rozdzieleniu funkcji operacyjnych od oceny ryzyka.
 - c) Rozdzieleniu funkcji oceny ryzyka pojedynczej transakcji na etapie wniosku od funkcji monitoringu ekspozycji kredytowych i zabezpieczeń oraz klasyfikacji.
 - c) Przydzieleniu nadzoru nad zarządzaniem ryzykiem portfela kredytowego Prezesowi Zarządu.
 - d) Przydzieleniu nadzoru nad realizacją założeń Polityki kredytowej oraz nad zarządzaniem ryzykiem pojedynczej transakcji Prezesowi Zarządu oraz Wiceprezesowi ds. Handlowych.
 - e) Prawidłowym przepływie informacji.
 - f) Odpowiednim doborze i szkoleniu kadr.
 - g) Nadzorze nad działalnością kredytową.

- Koordynator ds. ryzyk oraz Zespół Ryzyka Bankowego i Operacyjnego sporządza miesięczne oraz kwartalne raporty z dokonanego pomiaru ryzyka kredytowego, obejmujące: ryzyko łącznego portfela kredytowego, ryzyko koncentracji, ryzyko rezydualne, ryzyko ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie, ryzyko detalicznych ekspozycji kredytowych. Raporty te są przedstawiane Zarządowi oraz Radzie Nadzorczej w terminach wynikających z Instrukcji sporządzania i obiegu informacji zarządczej.
- W 2015 roku Bank dążył do poprawy jakości portfela kredytowego i utrzymania adekwatności kapitałowej na bezpiecznym poziomie. Stosowane przez Bank wewnętrzne limity koncentracji były ostrzejsze od obowiązujących limitów nadzorczych. Bank podejmował działania nakierowane na doskonalenie oferty produktowej z zachowaniem limitów ostrożnościowych oraz intensyfikację działań windykacyjnych.

5.1 Informacje jakościowe

a) Definicja należności przeterminowanych i zagrożonych stosowanych dla celów rachunkowości.

- Bank Spółdzielczy w Pszczynie definiuje należności przeterminowane i dokonuje ich klasyfikacji zgodnie z podejściem określonym w *Rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków (Dz.U. Nr 235, poz. 1589)*.

Ekspozycje przeterminowane – ekspozycja, której przeterminowanie przekracza 90 dni, a przeterminowana kwota przekracza, w przypadku ekspozycji detalicznych 500 złotych, zaś w przypadku pozostałych klas ekspozycji, przeterminowana kwota przekracza 3 000,00zł.

Ekspozycje zagrożone – ekspozycje zaklasyfikowane do kategorii „poniżej standard”, „wątpliwe” oraz „stracone”.

Ekspozycje w kategorii „poniżej standardu” - są to ekspozycje obejmujące:

- ekspozycje, w przypadku których opóźnienie w spłacie kredytu lub odsetek przekracza 3 miesiące i nie dłużej niż sześć miesięcy,
- ekspozycji względem dłużników, których sytuacja ekonomiczno - finansowa może stanowić zagrożenie terminowej spłaty ekspozycji.

Ekspozycje w kategorii „wątpliwe” - są to ekspozycje obejmujące:

- ekspozycje, w przypadku których opóźnienie w spłacie kredytu lub odsetek wynosi powyżej sześciu miesięcy i nie przekracza dwunastu miesięcy,

- ekspozycje względem dłużników, których sytuacja ekonomiczno - finansowa uległa znacznemu pogorszeniu, a zwłaszcza gdy ponoszone straty w sposób istotny naruszają ich kapitały (aktywa netto).

Ekspozycje w kategorii „stracone” - są to ekspozycje obejmujące:

- ekspozycje, w przypadku których opóźnienie w spłacie kredytu lub odsetek przekracza dwanaście miesięcy,
 - ekspozycje kredytowe wobec dłużników, których sytuacja ekonomiczno-finansowa pogorszyła się w sposób nieodwracalny uniemożliwiający spłacanie długów,
 - ekspozycje względem dłużników w stosunku, do których ogłoszono upadłość lub w stosunku, do których nastąpiło otwarcie likwidacji, z wyjątkiem, gdy następuje ona na podstawie przepisów o komercjalizacji prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych,
 - ekspozycje względem dłużników, przeciwko którym Bank złożył wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego,
 - ekspozycje kredytowe kwestionowane przez dłużników na drodze postępowania sądowego,
 - ekspozycje względem dłużników, których miejsce pobytu jest nieznane i których majątek nie został ujawniony.
- Ochronę jakości portfela kredytowego Banku zapewniają jego okresowe przeglądy i bieżące monitorowanie terminowej obsługi kredytów i kondycji finansowej Kredytobiorców. W Banku funkcjonują procedury wewnętrzne dotyczące zasad klasyfikacji ekspozycji kredytowych i tworzenia rezerw celowych, które wskazują tryb podejmowania decyzji w sprawie klasyfikacji i rezerw. Decyzje podejmowane są w okresach kwartalnych w drodze szczegółowego przeglądu portfela kredytowego z uwzględnieniem terminowości spłat oraz sytuacji ekonomiczno - finansowej podmiotów, a także stanu prawnego zabezpieczenia branego pod uwagę przy pomniejszaniu podstawy tworzenia rezerw celowych.
 - Wysokość tworzonych rezerw celowych związana jest bezpośrednio z kategorią ryzyka, do której została sklasyfikowana ekspozycja oraz z jakością przyjętych zabezpieczeń prawnych. Jakość oceniana jest według stopnia płynności, aktualnej wartości rynkowej, wpływu na poziom tworzonych rezerw oraz możliwości zmniejszenia wymogów z tytułu ryzyka kredytowego.

b) Opis metod przyjętych do ustalania korekt wartości rezerw, w tym rezerw na ryzyko ogólne.

Podstawę tworzenia rezerw celowych na ryzyko związane z ekspozycjami kredytowymi, zakwalifikowanymi do kategorii „pod obserwacją” lub grupy „zagrożone” można pomniejszyć o wartość zabezpieczeń.

Pomniejszeń, można dokonać, jeżeli na dzień przeglądu klasyfikacji, spełnione są łącznie następujące warunki:

1. wartość zabezpieczenia jest możliwa do uzyskania, w wysokości uwzględnianej do pomniejszenia podstawy tworzenia rezerw, podczas ewentualnego postępowania egzekucyjnego, biorąc pod uwagę ograniczenia prawne, ekonomiczne i faktyczne mogące wpływać na rzeczywistą możliwość zaspokojenia się banku z przedmiotu zabezpieczenia;
2. zabezpieczenie to nie jest lub nie było wykorzystane do zamiany oceny sytuacji kredytobiorcy oceną sytuacji poręczyciela w trybie przewidzianym w ust. 3 pkt2, ust.4 załącznika nr 1 do Rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie klasyfikacji i tworzenia rezerw celowych.

Kwota, o którą można pomniejszyć podstawę tworzenia rezerw celowych, w przypadku zabezpieczeń w postaci:

- 1) hipoteki - nie może być wyższa niż wysokość dokonanego wpisu do księgi wieczystej oraz 50% wartości ustalonej na podstawie wyceny rzeczoznawcy - pomniejszonej o powstałe wcześniej obciążenia (jeżeli nie uwzględnia tego wycena rzeczoznawcy),
- 2) przeniesienia prawa własności rzeczy ruchomej - nie może być wyższa niż 50% wartości sprzedaży netto danej rzeczy ruchomej i 50% pierwotnej wysokości zabezpieczanej kwoty,
- 3) przeniesienia prawa własności papierów wartościowych, z wyjątkiem emitowanych przez Skarb Państwa, Narodowy Bank Polski, banki centralne lub rządy krajów będących członkiem Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju oraz inne banki - nie może być wyższa niż 50% ich wartości godziwej,
- 4) zastawu rejestrowego na prawach z papierów wartościowych, o których mowa w pkt 3 - nie może być wyższa niż 50% ich wartości godziwej,
- 5) zastawu rejestrowego na rzeczy ruchomej - nie może być wyższa niż 50% wartości sprzedaży netto danej rzeczy ruchomej i 50% pierwotnej wysokości zabezpieczanej kwoty.

Szczegółowe zasady dotyczące metod ustalania korekt wartości rezerw opisane są w Instrukcji monitoringu ekspozycji kredytowych i zabezpieczeń oraz klasyfikacji i tworzenia rezerw celowych w Banku Spółdzielczym w Pszczynie.

c) Techniki redukcji ryzyka kredytowego.

- Bank może stosować następujące techniki redukcji ryzyka kredytowego:
 - pomniejszenie podstawy tworzenia rezerw celowych zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 16-12-2008r. z późn.zm. w sprawie zasad tworzenia rezerw na

ryzyko związane z działalnością banków. Bank przyjmuje zabezpieczenia zgodnie z Instrukcją ustanawiania prawnych form zabezpieczeń ekspozycji kredytowych w Banku Spółdzielczym w Pszczynie,

- redukcja wymogu na ryzyko kredytowe - pomniejszanie wag ryzyka przypisywanych ekspozycjom kredytowym zabezpieczonym hipotecznie na nieruchomości mieszkalnej w rachunku wymogów kapitałowych zgodnie z zapisami Rozporządzenia 575/2013 UE z dnia 26 czerwca 2013r.

- Na dzień 31-12-2015r. Bank stosował obie z w/w technik redukcji ryzyka kredytowego. Wartości ekspozycji zagrożonych, co do których zastosowano technikę redukcji ryzyka kredytowego w formie pomniejszenia podstawy tworzenia rezerw celowych w podziale na kategorie ryzyka wyniosły:

Kategoria ekspozycji	Wartość nominalna	Rezerwy utworzone	Kwota pomniejszeń
Poniżej standard	3 706 806,65	377 562,85	1 659 218,02
Wątpliwa	93 669,27	28 453,23	135 609,06
Stracona	12 760 553,16	4 907 542,96	7 686 493,33
RAZEM	16 561 029,08	5 313 559,04	9 481 320,41

- Zgodnie z zapisami Polityki kredytowej przyjmowane przez Bank zabezpieczenia powinny spełniać kryteria płynności, wartości oraz dostępu i możliwości ich kontroli.
- Wartość przyjmowanych zabezpieczeń powinna zapewnić odpowiedni poziom wskaźnika LtV przez cały okres kredytowania.
- Bank preferuje zabezpieczenia zwrotności kredytów, które pozwalają na:
 - skuteczną egzekucję należności w przypadku braku spłaty kredytów,
 - pomniejszenie podstawy tworzenia rezerw celowych,
 - przypisanie niższych wag ryzyka ekspozycjom kredytowym w rachunku wymogu kapitałowego.
- Szczegółowy opis zabezpieczeń przyjmowanych przez Bank, jak i zasad ich monitoringu znajduje się w Instrukcji ustanawiania prawnych form zabezpieczeń ekspozycji kredytowych w Banku Spółdzielczym w Pszczynie oraz Instrukcji monitoringu ekspozycji kredytowych i zabezpieczeń oraz klasyfikacji i tworzenia rezerw celowych w Banku Spółdzielczym w Pszczynie.

5.2 Informacje ilościowe

- a) Łączna kwota ekspozycji kredytowych według wyceny bilansowej, bez uwzględnienia technik redukcji ryzyka kredytowego.**

Wartość ekspozycji kredytowych sektora niefinansowego i budżetowego na dzień 31-12-2015r.:

Rodzaj kredytu	Wartość nominalna	Odsetki	ESP	Rezerwa	Wartość bilansowa
Należności od sektora niefinansowego, w tym:	137 491 431,55	2 927 783,85	1 472 464,76	5 426 249,41	133 520 501,23
normalne	118 199 423,96	76 837,59	1 184 413,51	91 070,30	117 000 777,74
pod obserwacją	2 730 978,51	12 017,20	36 635,47	21 620,07	2 684 740,17
zagrożone	16 561 029,08	2 838 929,06	227 445,03	5 313 559,04	13 858 954,07
Należności od sektora budżetowego	3 911 071,00	4 211,84	0,00	0,00	3 915 282,84
Kredyty ogółem	141 402 502,55	2 931 995,69	1 472 464,76	5 426 249,41	137 435 784,07

- b) Wartość ekspozycji wg stanu na dzień 31-12-2015r. oraz średnia kwota ekspozycji w podziale na klasy (średnia wyznaczona jako średnia arytmetyczna wartości ekspozycji z poszczególnych miesięcy wraz z zobowiązaniami pozabilansowymi).**

	Klasy ekspozycji	Wartość na dzień 31-12-2015r.	Średnia wartość ekspozycji w 2015 roku wraz z zobowiązaniami pozabilansowymi
1	Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	62 785 992,57	57 660 626,52
2	Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	3 915 282,84	3 410 086,64
3	Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	9 243,24	20 501,98
4	Ekspozycje wobec instytucji	39 470 851,04	35 155 772,26
5	Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	5 801 356,86	4 492 389,03
6	Ekspozycje detaliczne	11 824 223,73	11 461 175,95
7	Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	115 731 858,95	110 353 683,09
8	Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	3 638 439,82	8 436 789,15
9	Ekspozycje kapitałowe	1 889 860,30	1 812 785,30
10	Inne pozycje	16 712 721,66	17 264 914,30

c) Struktura branżowa ekspozycji.

Struktura zaangażowania kredytowego wg branż wraz z kwotą należności zagrożonych, kwotą rezerw celowych oraz kwotą korekt wartości rezerw wg stanu na dzień 31-12-2015r:

Sektor gospodarki	Zobowiązania pozabilansowe	Należności normalne i pod obserwacją (wartość nominalna)	Należności zagrożone (wartość nominalna)	Należności kapitałowe razem	Rezerwy celowe	Korekty wartości rezerw (pomniejszenia podstawy tworzenia rezerw)
BRAK PKD	0,00	15 975,78	21 787,39	37 763,17	21 373,93	0,00
ADMINISTRACJA PUBLICZNA I OBRONA NARODOWA; OBOWIĄZKOWE ZABEZPIECZENIA SPOŁECZNE	0,00	3 911 071,00	0,00	3 911 071,00	0,00	0,00
BUDOWNICTWO	9 097 506,74	7 530 238,34	6 044 252,35	13 574 490,69	510 811,13	4 627 320,29
DZIAŁALNOŚĆ FINANSOWA I UBEZPIECZENIOWA	0,00	1 244 031,52	63 540,65	1 307 572,17	62 003,99	0,00
DZIAŁALNOŚĆ PROFESJONALNA NAUKOWA I TECHNICZNA	587 750,13	4 497 156,82	0,00	4 497 156,82	0,00	0,00
DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE USŁUG ADMINISTROWANIA I DZIAŁALNOŚĆ WSPIERAJĄCA	43 993,62	1 390 127,90	0,00	1 390 127,90	0,00	0,00
DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z KULTURĄ, ROZRYWKĄ I REKREACJĄ	2 290 108,83	2 591 343,58	0,00	2 591 343,58	0,00	0,00
DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z OBSŁUGĄ RYNKU NIERUCHOMOŚCI	904 591,73	12 581 063,71	0,00	12 581 063,71	0,00	0,00
DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z ZAKWATEROWANIEM I USŁUGAMI GASTRONOMICZNYMI	142 075,11	2 760 932,37	295 408,52	3 056 340,89	146 280,78	0,00
EDUKACJA	28 258,73	71 741,27	0,00	71 741,27	0,00	0,00
GÓRNICTWO I WYDOBYWANIE	0,00	121 977,90	0,00	121 977,90	0,00	0,00
HANDEL HURTOWY I DETALICZNY; NAPRAWA POJAZDÓW SAMOCHODOWYCH, WŁĄCZAJĄC MOTOCYKLE	2 856 159,65	18 905 116,20	1 140 457,51	20 045 573,71	31 508,04	2 188 397,22
INFORMACJA I KOMUNIKACJA	4 880,37	119,63	93 006,16	93 125,79	92 076,10	0,00
OPIEKA ZDROWOTNA I POMOC SPOŁECZNA	286 046,42	4 291 539,16	0,00	4 291 539,16	0,00	0,00

POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA	236 424,76	694 146,55	0,00	694 146,55	0,00	0,00
PRZETWÓRSTWO PRZEMYSŁOWE	1 282 775,34	16 140 921,83	116 012,88	16 256 934,71	71 555,84	0,00
ROLNICTWO, LEŚNICTWO, ŁOWIECTWO I RYBACTWO	2 073 048,62	22 908 177,52	8 091 676,25	30 999 853,77	4 084 630,33	3 828 032,94
TRANSPORT I GOSPODARKA MAGAZYNOWA	265 500,78	1 944 324,18	11 636,34	1 955 960,52	11 636,34	0,00

Źródło: BI Oracle Intelligence

d) Struktura ekspozycji według okresów zapadalności.

Zgodnie ze sprawozdawczością FINREP, struktura ekspozycji wg okresów zapadalności na dzień 31-12-2015r przedstawiała się następująco (wartość nominalna):

Termin zapadalności	Rodzaj podmiotu	Wartość ekspozycji
Bez określonego terminu	Banki i oddziały instytucji kredytowych	6 966 850,00
	Przedsiębiorstwa	15 476 586,00
	Gospodarstwa domowe	17 913 970,00
	Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	30 564,00
	Instytucje samorządowe	0,00
	Pozostałe	0,00
< = 1 tygodnia	Banki i oddziały instytucji kredytowych	23 255 314,00
	Przedsiębiorstwa	62 822,00
	Gospodarstwa domowe	132 128,00
	Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	0,00
	Instytucje samorządowe	0,00
	Pozostałe	0,00
> 1 tygodnia < = 1 miesiąca	Banki i oddziały instytucji kredytowych	10 000 000,00
	Przedsiębiorstwa	493 160,00
	Gospodarstwa domowe	421 109,00
	Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	11 856,00
	Instytucje samorządowe	32 500,00
	Pozostałe	0,00
> 1 miesiąca < = 3 miesięcy	Banki i oddziały instytucji kredytowych	0,00
	Przedsiębiorstwa	1 085 738,00

	Gospodarstwa domowe	1 352 625,00
	Institucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	24 076,00
	Institucje samorządowe	88 000,00
	Pozostałe	0,00
> 3 miesięcy < = 6 miesięcy	Banki i oddziały instytucji kredytowych	0,00
	Przedsiębiorstwa	2 571 626,00
	Gospodarstwa domowe	2 128 230,00
	Institucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	35 452,00
	Institucje samorządowe	120 500,00
	Pozostałe	0,00
> 6 miesięcy < = 1 roku	Banki i oddziały instytucji kredytowych	0,00
	Przedsiębiorstwa	3 708 615,00
	Gospodarstwa domowe	3 855 975,00
	Institucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	61 963,00
	Institucje samorządowe	241 000,00
	Pozostałe	0,00
> 1 roku < = 2 lat	Banki i oddziały instytucji kredytowych	0,00
	Przedsiębiorstwa	7 084 977,00
	Gospodarstwa domowe	6 255 320,00
	Institucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	121 710,00
	Institucje samorządowe	482 000,00
	Pozostałe	0,00
> 2 lat < = 5 lat	Banki i oddziały instytucji kredytowych	0,00
	Przedsiębiorstwa	15 270 147,00
	Gospodarstwa domowe	14 208 963,00
	Institucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	376 049,00
	Institucje samorządowe	1 590 000,00
	Pozostałe	0,00
> 5 lat < = 10 lat	Banki i oddziały instytucji kredytowych	0,00
	Przedsiębiorstwa	13 645 689,00

	Gospodarstwa domowe	14 286 403,00
	Institucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	428 101,00
	Institucje samorządowe	1 357 071,00
	Pozostałe	0,00
> 10 lat <= 20 lat	Banki i oddziały instytucji kredytowych	0,00
	Przedsiębiorstwa	5 906 183,00
	Gospodarstwa domowe	9 841 906,00
	Institucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	67 606,00
	Institucje samorządowe	0,00
	Pozostałe	0,00
> 20 lat	Banki i oddziały instytucji kredytowych	0,00
	Przedsiębiorstwa	0,00
	Gospodarstwa domowe	631 883,00
	Institucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	0,00
	Institucje samorządowe	0,00
	Pozostałe	0,00

Źródło: Sprawozdanie FINREP - grudzień 2015

e) Wartość ekspozycji zagrożonych, w tym przeterminowanych oraz kwoty korekt wartości rezerw

• Kredyty zagrożone w podziale na kategorie ryzyka (wartość nominalna)

GRUPA RYZYKA	Ekspozycje zagrożone - wartość nominalna
Poniżej standardu	3 706 806,65
Wątpliwa	93 669,27
Stracona	12 760 553,16
RAZEM	16 561 029,08

• **Kredyty przeterminowane w sytuacji zagrożonej (wartość nominalna)**

GRUPA RYZYKA	Przedsiębiorstwa i spółki prywatne	Przedsiębiorcy indywidualni	Osoby fizyczne	Rolnicy	Razem
Poniżej standardu	0,00	0,00	112 348,69	219 824,28	332 172,97
Wątpliwa	0,00	0,00	92 458,77	0,00	92 458,77
Stracona	4 214 592,69	1 222 964,38	181 348,15	7 071 851,97	12 690 757,19
RAZEM	4 214 592,69	1 222 964,38	386 155,61	7 291 676,25	13 115 388,93

Źródło: BI Oracle Intelligence

VI. RYZYKO STOPY PROCENTOWEJ

- Ryzyko stopy procentowej to ryzyko negatywnego wpływu zmian stopy procentowej na aktualny i przyszły wynik finansowy Banku oraz jego kapitał, wynikające z wrażliwości stawek oprocentowania aktywów i pasywów Banku na zmianę rynkowych stóp procentowych.
- Bank, jako istotne rozpatruje dwa podstawowe rodzaje ryzyka stopy procentowej:
 - 2) ryzyko przeszacowania – ryzyko niedopasowania terminów zmian oprocentowania aktywów odsetkowych i pasywów odsetkowych,
 - 3) ryzyko bazowe – ryzyko wynikające z niedoskonałego powiązania (korelacji) stawek bazowych (rynkowych i podstawowych NBP), w oparciu o które wyznaczone jest oprocentowanie produktów generujących przychody / koszty odsetkowe, w przypadku gdy ich przeszacowanie następuje w tych samych okresach.
- Celem polityki zarządzania ryzykiem stopy procentowej jest minimalizacja ryzyka związanego z możliwością wystąpienia niekorzystnych zmian rynkowych stóp procentowych i negatywnym wpływem tych zmian na wynik finansowy Banku, a w efekcie fundusze własne Banku.
- Bank w swojej ofercie nie posiada produktów dających prawo spłaty przed terminem, ani też depozytów bez ograniczonego terminu wymagalności, pozwalających wycofać środki bez żadnych konsekwencji.
- Ryzyko stopy procentowej, na jakie narażony jest Bank wynika z prowadzenia działalności w ramach portfela bankowego (Bank nie prowadzi portfela handlowego).
- Podział funkcji w zakresie zarządzania ryzykiem stopy procentowej uwzględnia rozdzielenie funkcji podejmowania ryzyka (operacyjna działalność rynkowa) od funkcji niezależnej oceny i kontroli ryzyka.
- W procesie zarządzania ryzykiem stopy procentowej uczestniczą:
 - Rada Nadzorcza akceptuje poziom (profil) oraz apetyt na ryzyko stopy procentowej,
 - Zarząd Banku odpowiedzialny za zarządzanie ryzykiem stopy procentowej i nadzór nad efektywnością tego procesu,

- Koordynator ds. ryzyk odpowiada za weryfikację przeprowadzonych analiz, identyfikację potrzebnych zmian w procedurach, sporządzenie informacji oceniającej poziom ryzyka dla Zarządu i Rady Nadzorczej,
- Zespół Ryzyka Bankowego i Operacyjnego, który jest odpowiedzialny za monitorowanie, raportowanie limitów ryzyka stopy procentowej Banku.
- Komórka audytu wewnętrznego pełni funkcję niezależnej oceny efektywności i skuteczności stosowanych rozwiązań w zakresie identyfikacji, pomiaru i zarządzania ryzykiem. Audyt ten prowadzony jest przez audytora wewnętrznego oraz Departament Audytu Banku Zrzeszającego. Od 01 stycznia 2016r. w Banku funkcjonuje stanowisko compliance, które zapewnia zgodność działania z przepisami prawa oraz przyjętymi standardami postępowania.
- Zarówno w zakresie ryzyka przeszacowania jak i bazowego Bank posiada dodatnią lukę niedopasowania. Na dzień 31-12-2015r. wysokość luki kształtowała się następująco:

a) Ryzyko przeszacowania:

Przedział	Luka niedopasowania
A'vista	59 850 951,68
Od 2 dni do 1 m-ca	54 637 345,96
Od 1 do 3 m-cy	- 23 653 510,43
Od 3 do 6 m-cy	- 38 064 121,54
Od 6 do 12 m-cy	- 13 327 713,34
Powyżej	750 023,25
Razem	40 192 975,58

b) Ryzyko bazowe:

	Przedział	Luka niedopasowania
Lombard	A'vista	0,00
	Od 2 dni do 1 m-ca	18 545,77
	Od 1 do 3 m-cy	0,00
	Od 3 do 6 m-cy	0,00
	Od 6 do 12 m-cy	0,00
	Powyżej	0,00
	Razem	18 545,77
	Redyskonto	A'vista
Od 2 dni do 1 m-ca		-21 247 496,46
Od 1 do 3 m-cy		2 985 752,71
Od 3 do 6 m-cy		0,00
Od 6 do 12 m-cy		0,00
Powyżej		0,00
Razem		-16 518 490,54
Referencyjna	A'vista	5 736 000,00
	Od 2 dni do 1 m-ca	32 770 000,00

	Od 1 do 3 m-cy	0,00
	Od 3 do 6 m-cy	0,00
	Od 6 do 12 m-cy	0,00
	Powyżej	0,00
	Razem	38 506 000,00
WIBID/WIBOR	A'vista	32 806 415,07
	Od 2 dni do 1 m-ca	50 255 314,53
	Od 1 do 3 m-cy	42 002,82
	Od 3 do 6 m-cy	0,00
	Od 6 do 12 m-cy	0,00
	Powyżej	0,00
	Razem	83 103 732,42
RAZEM LUKA NIEDOPASOWANIA		105 109 787,65

Źródło: BI Oracle Intelligence

Ze względu na dodatnią lukę niedopasowania Bank szczególnemu badaniu poddaje ryzyko stopy procentowej w przypadku spadku stóp procentowych.

- Zarządzanie ryzykiem stopy procentowej odbywa się w Banku m. in. poprzez system limitów. Monitorowanie oraz raportowanie limitów wewnętrznych odbywa się w cyklach miesięcznych, zgodnie z systemem informacji zarządczej. Wysokość limitów jest systematycznie weryfikowana i zatwierdzana na poziomie dostosowanym do akceptowalnego poziomu ryzyka.
- Zmiana wyniku odsetkowego Banku wywołana szokowym wzrostem / spadkiem stóp procentowych na dzień 31-12-2015r. kształtowała się:

Ryzyko stopy procentowej	Zmiana stóp procentowych	Zmiana wyniku odsetkowego
Ryzyko przeszacowania	+200 p.p.	1 297 185,26
	-200 p.p.	- 1 883 652,44
Ryzyko bazowe	+200 p.p.	2 465 501,23
	-200 p.p.	- 2 267 495,29

- Na podstawie dokonywanego w cyklach miesięcznych pomiaru ryzyka stopy procentowej sporządzane są raporty, których wyniki przedstawiane są Zarządowi. Informacje o narażeniu na ryzyko stopy procentowej są prezentowane Radzie Nadzorczej w układzie kwartalnym.

VII. RYZYKO PŁYNNOCI

- Ryzyko płynności definiowane jest jako zagrożenie utraty zdolności do finansowania aktywów i terminowego wykonania zobowiązań w toku normalnej działalności Banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć, powodujące konieczność poniesienia nieakceptowalnej straty.

- Celem strategicznym Banku w zarządzaniu płynnością jest pełne zabezpieczenie jego płynności, minimalizacja ryzyka utraty płynności przez Bank w przyszłości oraz optymalne zarządzanie nadwyżkami środków finansowych.
- W procesie zarządzania ryzykiem płynności w roku 2015 uczestniczyli:
 - Prezes Zarządu – w zakresie nadzoru nad realizacją procesu identyfikacji, pomiaru i oceny ryzyka w skali całego Banku,
 - Członek Zarządu ds. finansowo – księgowych – w zakresie nadzoru nad bieżącym zarządzaniem ryzykiem płynności,
 - Zespół Ryzyka Bankowego i Operacyjnego (komórka monitorująca) wraz z Koordynatorem ds. ryzyk – w zakresie aktualizacji zasad zarządzania płynnością, pomiaru i oceny ryzyka, stabilnych źródeł finansowania, pomiaru wykonania limitów, analizy wpływu nowych produktów na ryzyko płynności,
 - Dział finansowo – księgowy (komórka sterująca) – w zakresie identyfikacji ryzyka, w tym rozpoznania zapotrzebowania Banku na środki płynne, pomiaru nadzorczych miar płynności oraz wskaźnika pokrycia wpływów netto LCR, a także dokonywania czynności związanych z zarządzaniem płynnością,
 - Główny Księgowy – w zakresie zarządzania bieżącą płynnością finansową, w tym zarządzaniem rachunkiem podstawowym Banku, likwidowanie przejściowych niedoborów pieniężnych, lokowanie nadwyżek pieniężnych,
 - Komórka audytu wewnętrznego – w zakresie niezależnej oceny efektywności i skuteczności stosowanych rozwiązań w zakresie identyfikacji, pomiaru i zarządzania ryzykiem, a także zgodności z przepisami prawa (funkcja compliance).
- Poziom nadzorczych miar płynności w 2015 roku kształtował się na bezpiecznym poziomie, znacznie wyższym aniżeli zalecane minimum. Zarówno płynność krótkoterminowa jak i długoterminowa były niezagrażone. Wartości miar na dzień 31-12-2015r. przedstawiały się następująco:

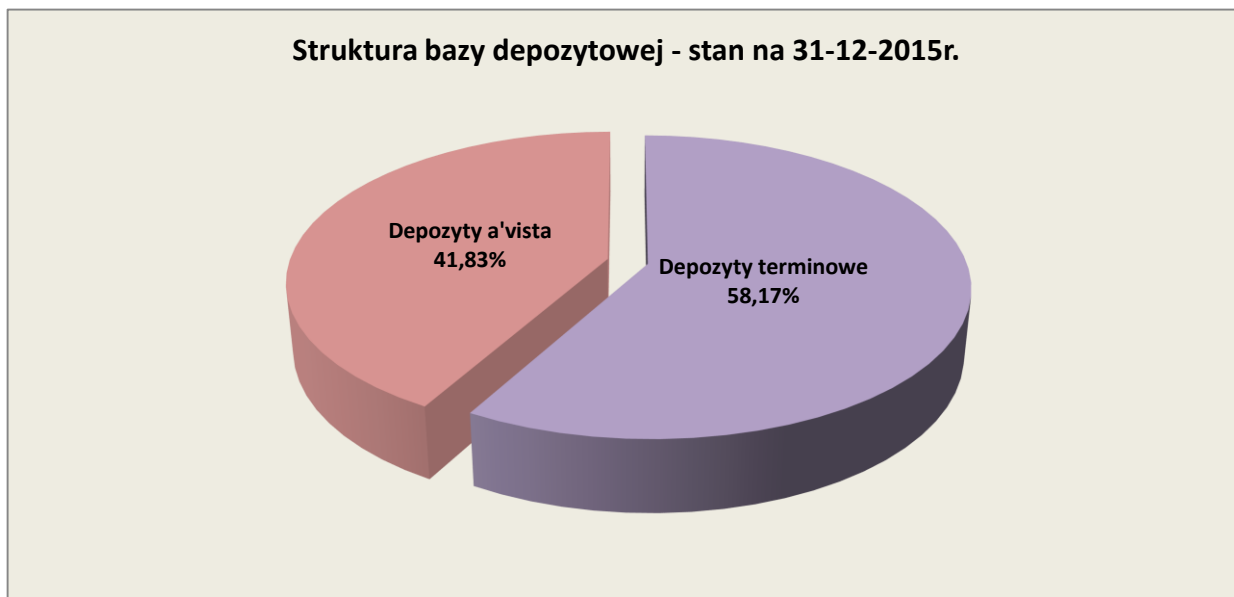
AKTYWA		w tys. zł
A1	Podstawowa rezerwa płynności	38 035,91
A2	Uzupełniająca rezerwa płynności	46 752,70
A3	Pozostałe transakcje zawierane na hurtowym rynku finansowym	21 380,10
A4	Aktywa o ograniczonej płynności	137 445,03
A5	Aktywa niepłynne	11 628,42
A6	Aktywa ogółem	255 465,52
PASYWA		w tys. zł
B1	Fundusze własne pomniejszone z tytułu ryzyk	19 963,89
B2	Środki obce stabilne	182 084,92
B3	Pozostałe zobowiązania na hurtowym rynku finansowym	0,00
B4	Pozostałe zobowiązania	2 901,99
B5	Środki obce niestabilne	66 855,15

MIARY PŁYNNOŚCI		Wartość minimalna	Wartość
M1	(A1+A2) - B5 Luka płynności krótkoterminowej	0,00	17 933,47
M2	(A1+A2) / B5 Współczynnik płynności krótkoterminowej	1,00	1,27
M3	B1/A5 Współczynnik pokrycia aktywów niepłynnych funduszami własnymi	1,00	1,72
M4	(B1+B2) / (A5+A4) Współczynnik pokrycia aktywów niepłynnych i o ograniczonej płynności funduszami własnymi i środkami obcymi stabilnymi	1,00	1,36

- Bank zgodnie z wytycznymi określonymi w Rozporządzeniu 575/2013, jak również w Rozporządzeniu Delegowanym Komisji 2015/61 na każdy dzień sprawozdawczy wyznacza i monitoruje poziom wskaźnika pokrycia wypływów netto LCR. Odnotowana na datę 31 grudnia 2015r. wartość wskaźnika wyniosła 909,16% i znacznie przewyższała poziom minimalny, co korzystnie świadczy o sytuacji płynnościowej Banku.
- Wielkość zgromadzonych w Banku środków w przekroju podmiotowym kształtowała się:

Baza depozytowa Banku	Wartość na 31-12-2015r.
Depozyty osób fizycznych, w tym:	162 172 398,23
* a'vista	44 784 558,66
* terminowe	117 387 839,57
Depozyty pozostałych podmiotów niefinansowych, w tym:	50 941 680,60
* a'vista	44 351 522,97
* terminowe	6 590 157,63
SUMA (bez budżetu)	213 114 078,83
Depozyty budżetu, w tym:	15 589 864,18
* a'vista	15 239 864,18
* terminowe	350 000,00
SUMA (z budżetem)	228 703 943,01

- W podmiotowej strukturze finansowania dominują depozyty osób fizycznych, struktura produktowa natomiast wskazuje na przewagę depozytów terminowych:

Opracowanie własne

- Depozyty stabilne na dzień 31 grudnia 2015r. stanowiły 90,13% bazy depozytowej. W poszczególnych grupach podmiotowych udział ten kształtował się:

Grupa podmiotowa	Wartość	Udział w depozytach stabilnych
Depozyty a'vista osób fizycznych	40 563 611,61	21,12%
Depozyty terminowe osób fizycznych	110 194 454,23	57,37%
Depozyty a'vista pozostałych podm. niefinansowych	35 725 360,44	18,60%
Depozyty terminowe pozostałych podm. niefinansowych	5 605 134,09	2,92%
RAZEM	192 088 560,37	100,00%

- Bank w cyklach miesięcznych analizuje kształtowanie wskaźników urealnionej luki płynności finansowej. W poszczególnych przedziałach czasowych odnotowano wartości:

Podokres płynności	Skumulowana luka płynności na dzień 31 grudnia 2015r.
Płynność bieżąca	
a'vista	2,43
1-7 dni	2,47
Płynność krótkoterminowa	
powyżej 7 dni - 1 miesiąc	2,22
Płynność średnioterminowa	
1-3 miesięcy	1,86
powyżej 3-6 miesięcy	1,62
powyżej 6-12 miesięcy	1,61
Płynność długoterminowa	
powyżej 1-3 lat	1,45
powyżej 3-5 lat	1,13
powyżej 5-10 lat	1,01
powyżej 10-20 lat	0,99

powyżej 20 lat

0,92

- Poziom nadwyżki płynności, którą stanowią wysokiej jakości, nieobciążone aktywa płynne stanowiące zabezpieczenie na wypadek zrealizowania się scenariuszy warunków skrajnych, na datę 31 grudnia 2015r. wyniósł **71 173 322,46zł**, co stanowi 27,86% aktywów netto.
- Ryzyko płynności podlega bieżącemu monitorowaniu. Wyniki przeprowadzonych analiz w formie raportów w okresach miesięcznych oraz kwartalnych, przedkładane są Zarządowi oraz Radzie Nadzorczej. W Banku monitorowane jest wykonanie wewnętrznych limitów, stopień dywersyfikacji źródeł finansowania, analizowane są wyniki testów warunków skrajnych, przeprowadzane testy planów awaryjnych.

VIII. RYZYKO OPERACYJNE

- Ryzyko operacyjne definiowane jest przez Bank jako możliwość wystąpienia straty wynikającej z niedostosowania lub zawodności procesów wewnętrznych, ludzi i systemów lub ze zdarzeń zewnętrznych, obejmując również ryzyko prawne. Powyższa definicja nie obejmuje ryzyka reputacji i ryzyka strategicznego, które związane jest z ryzykiem biznesowym. W kontekście ryzyka operacyjnego Bank nie zapomina o możliwości utraty reputacji na skutek zdarzeń ryzyka operacyjnego.
- Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku jest ograniczanie ryzyka wystąpienia strat operacyjnych oraz dążenie do ich zminimalizowania. Cel ten jest realizowany poprzez zarządzanie ryzykiem operacyjnym, które obejmuje podstawowe kierunki działań (cele pośrednie):
 - określenie podstawowych procesów niezbędnych do zarządzania ryzykiem operacyjnym,
 - bieżące prowadzenie i analizowanie rejestru zdarzeń i strat z tytułu ryzyka operacyjnego,
 - opracowanie ogólnych zasad zarządzania ryzykiem operacyjnym, w tym zasady identyfikacji, oceny, monitorowania, zabezpieczenia, transferu ryzyka operacyjnego,
 - zarządzanie kadrami,
 - określenie docelowego profilu ryzyka operacyjnego, uwzględniającego skalę i profil ryzyka operacyjnego obciążającego Bank,
 - zdefiniowanie tolerancji / apetytu Banku na ryzyko operacyjne, w tym wartości progowe sum strat danej klasy zdarzeń w określonym horyzoncie czasowym oraz określone działania, które Bank będzie podejmował w przypadkach przekroczenia tych wartości,
 - przyjęcie założeń do systemu kontroli wewnętrznej w zakresie ryzyka operacyjnego.
- System zarządzania ryzykiem operacyjnym tworzą: akty normatywne opisujące ten system, struktura organizacyjna systemu, narzędzia informatyczne wspomagające

realizację procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz informacje o incydentach i zdarzeniach zaistniałych w obszarze wymienionego ryzyka.

- Na zarządzanie ryzykiem operacyjnym składa się zbiór działań mających na celu identyfikację, monitorowanie, pomiar, ocenę, raportowanie, a także redukcję, unikanie, transfer lub akceptację ryzyka operacyjnego, na które Bank jest narażony w poszczególnych obszarach działalności.
- W procesie zarządzania ryzykiem operacyjnym organami nadzorującymi są Rada Nadzorcza oraz Zarząd Banku. W procesie bezpośredniego zarządzania ryzykiem operacyjnym uczestniczą również: Koordynator ds. ryzyk, Zespół Ryzyka Bankowego i Operacyjnego.
- Komórka Audytu Wewnętrznego oraz Bank Zrzeszający w ramach wykonywania częściowego audytu wewnętrznego mają za zadanie kontrolę i ocenę sprawności działania systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz dokonywanie regularnych przeglądów prawidłowości przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem, obowiązujących w Banku.
- Ryzyko operacyjne Banku jest identyfikowane poprzez rejestrację incydentów i zdarzeń operacyjnych w celu rozpoznawania profilu oraz monitorowania poziomu tego ryzyka. Pracownicy Banku zobowiązani są do wpisu incydentu w dniu, w którym zaistniały zdarzenia ryzyka operacyjnego oraz przedkładania informacji o incydentach w okresie minimum miesięcznym w formie pisemnej.
- W ramach klasyfikacji działalności Bank stosuje linie biznesowe:
 - bankowość detaliczna,
 - bankowość komercyjna,
 - płatności i rozliczenia.
- Do oceny profilu i poziomu ryzyka operacyjnego Bank wykorzystuje określone w Instrukcji zarządzania ryzykiem operacyjnym Kluczowe Wskaźniki Ryzyka Operacyjnego (KRI). Bank przyjął następujące wskaźniki KRI:

KRI Banku:

- KRI 1) jako progowa wartość dotkliwości straty brutto zdarzenia,
- KRI 2) jako progowa ilość częstotliwości straty brutto zdarzenia,

KRI zdarzeń:

- KRI 1) jako progowa ilość częstotliwości dokumentów usuniętych (skasowanych)
- KRI 2) jako progowa wartość dotkliwości usuniętych (skasowanych) dokumentów w systemie ewidencyjno-księgowym,
- KRI 3) jako progowa ilość częstotliwości wykonanych storn oraz księgowania z „-„
- KRI 4) jako progowa wartość dotkliwości dokonywanych storn oraz księgowania ze znakiem ` - „
- KRI 5) jako progowa ilość odrzuconych pozycji w eBankNet, eCorpoNet,
- KRI 6) jako progowa wartość dotkliwości odrzuconych pozycji w eBankNet, eCorpoNet,

- KRI 7) jako progowa wartość straty na rezerwach celowych,
- KRI 8) jako progowa wartość poniesionej straty na kosztach wynagrodzeń chorobowych pracowników (z wyłączeniem pracowników kluczowych),

KRI infrastruktury teleinformatycznej:

- 1) wskaźnik wieku serwerów,
- 2) wskaźnik archiwizacji danych (kopia dzienna),
- 3) wskaźnik awaryjności systemu EuroBankNet,
- 4) wskaźnik awaryjności łączności z Bankiem Zrzeszającym,
- 5) wskaźnik awaryjności łączności / przestoju pracy bankomatów,
- 6) wskaźnik awaryjności łączności / przestoju pracy jednostek / komórek organizacyjnych.

- Sporządzana w cyklach miesięcznych analiza poziomu ryzyka operacyjnego pozwala na bieżące monitorowanie i stałe nadzorowanie docelowego profilu ryzyka operacyjnego określonego w Strategii zarządzania ryzykami.

Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego na rok 2015 wyliczony został metodą wskaźnika bazowego, zgodnie z zasadami określonymi w Rozporządzeniu 575/2013 UE. Oszacowany wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego wyniósł 1 277 774,23zł, podczas gdy wartość zaewidencjonowanych strat brutto z tytułu zdarzeń ryzyka operacyjnego wyniosła **716 228,69zł**, co stanowi wykorzystanie na poziomie 56,05%.

- Suma strat brutto z tytułu ryzyka operacyjnego odnotowanych w roku 2015 w podziale na rodzaje zdarzeń i kategorie zdarzeń w ramach rodzaju wyniosła:

Rodzaj zdarzenia	Kategoria zdarzenia w ramach rodzaju	01-01-2015 do 31-12-2015r.
Oszustwa wewnętrzne	Działania nieuprawnione	-
	Kradzież i oszustwo	-
	Razem	-
Oszustwa zewnętrzne	Kradzież i oszustwo	-
	Bezpieczeństwo systemów	-
	Razem	-
Zasady dotyczące zatrudnienia oraz bezpieczeństwo w miejscu pracy	Stosunki pracownicze	58 246,39
	Bezpieczeństwo środowiska pracy	9 572,40
	Podziały i dyskryminacja	-
	Razem	67 818,79
Klienci, produkty i praktyki operacyjne	Obsługa klientów, ujawnianie informacji o klientach, zobowiązania względem klientów	-
	Niewłaściwe praktyki biznesowe lub rynkowe	-
	Wady produktów	-
	Klasyfikacja klienta i ekspozycje	-
	Usługi doradcze	-
	Razem	-
Szkody związane z aktywami rzeczowymi	Kłęski żywiołowe i inne zdarzenia	-

	Razem	-
Zakłócenia działalności Banku i awarie systemów	Systemy	51 443,26
	Razem	51 443,26
Wykonywanie transakcji, dostawa i zarządzanie procesami operacyjnymi	Wprowadzanie do systemu, wykonywanie, rozliczanie i obsługa transakcji	595 101,24
	Monitorowanie i sprawozdawczość	534,80
	Napływ i dokumentacja klientów	-
	Zarządzanie rachunkami klientów	-
	Kontrahenci niebędący klientami Banku	1 330,60
	Sprzedawcy i dostawcy	-
	Razem	596 966,64
SUMA STRAT BRUTTO		716 228,69

- Zarejestrowane na przestrzeni 2015 roku zdarzenia odpowiednio pogrupowano wg linii biznesowych i grup procesów:

Nazwa procesu	Liczba zdarzeń	Strata brutto
BANKOWOŚĆ DETALICZNA		
Działalność rozliczeniowa	5	74 643,93
Kompleksowa obsługa w Banku w zakresie księgowości i sprawozdawczości	14	38 493,49
Obsługa klientów w bankomacie	2	3 100,00
Obsługa klientów w Centrali Banku	39	8 622,23
Obsługa klientów w Punktach Kasowych	12	1 223,13
Przetwarzanie danych w systemie informatycznym, zarządzania oraz administrowanie obszarem IT	1	10,25
Windykacja oraz obsługa zajęć egzekucyjnych	17	20 804,85
RAZEM BANKOWOŚĆ DETALICZNA:	90	146 897,88
BANKOWOŚĆ KOMERCYJNA		
Działalność rozliczeniowa	2	342,10
Obsługa klientów w Centrali Banku	3	335,90
Obsługa klientów w Punktach Kasowych	20	1 813,19
Przetwarzanie danych w systemie informatycznym, zarządzania oraz administrowanie obszarem IT	2	260,00
RAZEM BANKOWOŚĆ KOMERCYJNA:	27	2 751,19
PŁATNOŚCI I ROZLICZENIA		
Bezpieczeństwo systemów informatycznych oraz bezpieczeństwo danych	22	7 622,33
Działalność rozliczeniowa	21	109 540,86
Kompleksowa obsługa Banku w zakresie księgowości i sprawozdawczości	48	194 171,59
Kontrola Wewnętrzna	1	130,00
Obsługa klientów w bankomacie	21	11 987,63
Obsługa klientów w Centrali Banku	46	111 369,77
Obsługa klientów w Punktach Kasowych	37	29 686,62

Przetwarzanie danych w systemie informatycznym, zarządzania oraz administrowanie obszarem IT	122	33 929,29
Zarządzanie Kadrami	59	68 141,53
RAZEM PŁATNOŚCI I ROZLICZENIA:	377	566 579,62
ŁĄCZNIE:	494	716 228,69

- Wszystkie istotne zdarzenia operacyjne podlegają wnikliwej ocenie i analizie. Bank na bieżąco podejmuje działania wyjaśniające zaistniałe zdarzenia oraz zabezpieczające przed powtórzeniem się podobnych zdarzeń w przyszłości.
- Na przestrzeni 2015 roku nie toczyły się przeciwko Bankowi Spółdzielczemu w Pszczynie sprawy sądowe, nie poniesiono również żadnych kosztów z tytułu niekorzystnych rozstrzygnięć spraw sądowych.
- W roku 2015 odnotowano 7 reklamacji kartowych. Wszystkie reklamacje zostały rozpatrzone oraz wyjaśnione.

IX. RYZYKO BRAKU ZGODNOŚCI

- Ryzyko braku zgodności jest to ryzyko rozumiane jako skutki nieprzestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Bank standardów postępowania.
- Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem braku zgodności jest zapewnienie zgodności działania Banku z przepisami prawa i regulacjami wewnętrznymi oraz z uwzględnieniem rekomendacji nadzorczych.
- Na przestrzeni roku 2015 funkcja zapewnienia zgodności umiejscowiona była w Biurze Zarządu, w ramach którego funkcjonowało Stanowisko ds. ryzyka braku zgodności. Zgodnie z zapisami zweryfikowanego Regulaminu organizacyjnego z dnia 01 stycznia 2016r. obowiązki związane z tą funkcją przejął Koordynator ds. ryzyk. Ponadto w Komórce Audytu wyodrębniono funkcję compliance, której rolą jest zapewnienie zgodności działania poszczególnych komórek organizacyjnych z ogólnie obowiązującymi przepisami prawa i uregulowaniami wewnętrznymi.
- Podstawowe zadania Stanowiska ds. ryzyka braku zgodności obejmują podejmowanie działań prewencyjnych, kontrolnych i sprawozdawczych, mających na celu zapobieganie potencjalnym skutkom nieprzestrzegania przepisów prawa i wymogów regulacyjnych, rekomendacji i standardów rynkowych, w tym „Zasad Ładu Korporacyjnego”.
- Wszystkie zdarzenia ryzyka braku zgodności są ujmowane w Rejestrze zdarzeń ryzyka operacyjnego.
- W procesie bezpośredniego zarządzania ryzykiem braku zgodności uczestniczą:
 1. Rada Nadzorcza, która zatwierdza Politykę zgodności, sprawuje nadzór nad zarządzaniem ryzykiem braku zgodności, otrzymuje sprawozdania z

przeprowadzonych kontroli wewnętrznych i audytu, funkcjonowania stanowisk ds. zgodności.

2. Zarząd Banku sprawujący główną funkcję zarządczą w procesie zarządzania ryzykiem braku zgodności w Banku. Bezpośredni nadzór nad zarządzaniem ryzykiem braku zgodności w Banku sprawuje Prezes Zarządu.
3. Koordynator ds. ryzyk wraz z Zespołem Ryzyka Bankowego i Operacyjnego dokonujący pomiaru i raportowania na temat ryzyka braku zgodności do Zarządu i Rady Nadzorczej, opiniujący projekty nowych produktów i oraz nowych procedur pod kątem spójności z regulacjami Banku w zakresie dotyczącym zarządzania ryzykami i adekwatnością kapitałową.
4. Komórka Audytu Wewnętrznego (funkcja compliance) ma za zadanie regularne badanie adekwatności, skuteczności i efektywności funkcji zapewnienia zgodności, identyfikowanie ryzyka i zlokalizowanie jego obszarów.
5. Kierownicy komórek organizacyjnych pełniący kontrolę funkcjonalną.
6. Wszyscy pracownicy Banku, odpowiedzialni za przestrzeganie procedur wewnętrznych Banku oraz kontrolę bieżącą na zajmowanym stanowisku pracy.

X. RYZYKO BIZNESOWE

- Ryzyko biznesowe jest rozumiane jako ryzyko nie osiągnięcia założonych i koniecznych celów ekonomicznych z powodu niepowodzenia w rywalizacji rynkowej. Ryzyko to obejmuje: ryzyko strategiczne, ryzyko wyniku finansowego, ryzyko otoczenia ekonomicznego, ryzyko konkurencji. Przyjmuje się, iż najistotniejszym elementem ryzyka biznesowego jest ryzyko wyniku finansowego.
- Celem strategicznym w zakresie ryzyka biznesowego jest utrzymanie stałej, niewrażliwej na zmiany otoczenia pozycji rynkowej i ekonomicznej Banku, poprzez właściwy proces zarządzania strategicznego, monitorowania otoczenia i postępów strategii, planowania i zarządzania wynikiem finansowym oraz pomiar wrażliwości Banku na zmianę czynników otoczenia i podejmowanie działań mających na celu zmniejszenie wrażliwości Banku w przypadku stwierdzenia nadmiernej ekspozycji na zmianę poziomu ryzyka wynikającą ze zmian sytuacji zewnętrznej.
- Istotnym elementem ryzyka biznesowego, w tym ryzyka wyniku finansowego jest planowanie. Bank opracowując plan ekonomiczno-finansowy uwzględnia wpływ warunków makroekonomicznych na poziom ryzyk oraz adekwatność kapitałową w okresie planowanym.
- Raportowanie obszaru ryzyka biznesowego (w tym analiza makro i mikrootoczenia oraz testy warunków skrajnych) odbywa się w cyklach kwartalnych w terminie sporządzania analizy wykonania planu ekonomiczno-finansowego, podlega przedstawieniu Zarządowi oraz Radzie Nadzorczej.

XI. EKSPOZYCJE KAPITAŁOWE NIEUWZGLĘDNIANE W PORTFELU HANDLOWYM

1. Informacje jakościowe

- Na datę 31-12-2015r. Bank był zaangażowany w ekspozycje kapitałowe, których nabycie było zgodne z założeniami polityki inwestycyjnej i stanowiło realizację jego celów strategicznych. Poziom dokonanych inwestycji kształtował się:

Lp	Rodzaj zaangażowania	Kwota zaangażowania (wartość bilansowa)
1	Zaangażowanie w stosunku do podmiotów finansowych innych niż Bank Zrzeszający (wraz z ekspozycjami kredytowymi wobec tego podmiotu)	0,00
2	Zaangażowanie w akcje i udziały Banku Zrzeszającego	1 382 010,30
3	Zaangażowanie w certyfikaty depozytowe Banku Zrzeszającego	0,00
4	Zaangażowanie w obligacje Banku Zrzeszającego	507 850,00
5	Zaangażowanie w obligacje i bony Skarbu Państwa	28 914 502,29
6	Zaangażowanie w bony pieniężne Banku Centralnego	32 760 288,67

- Zaangażowanie w BPS S.A:

Zaangażowanie kapitałowe w BPS S.A. na dzień 31-12-2015	Wartość nominalna
Akcje BPS serii "H"	422 130,50
Akcje BPS serii "I"	20 000,00
Akcje BPS serii „J” wraz z prawami poboru	512 379,80
Akcje BPS serii „K”	100 000,00
Akcje BPS serii „L”	200 000,00
Akcje BPS serii „M”	127 500,00
Obligacje BPS	500 000,00
RAZEM - akcje i udziały	1 382 010,30
RAZEM - obligacje BPS	500 000,00
SUMA	1 882 010,30

Zaangażowanie kapitałowe w instrumenty finansowe Banku Zrzeszającego nie przekroczyło 10% Kapitału Tier I.

- Zaangażowanie w inne dłużne papiery wartościowe:

Zaangażowanie w dłużne papiery wartościowe (obligacje skarbowe, bony pieniężne) na dzień 31-12-2015	Wartość nominalna
Obligacje skarbowe WZ0119 dostępne do sprzedaży	1 000 000,00
Obligacje skarbowe WZ0120 dostępne do sprzedaży	5 000 000,00
Obligacje skarbowe WZ0120 dostępne do sprzedaży	5 000 000,00

Obligacje skarbowe z datą wykupu 25-01-2016	3 000 000,00
Obligacje skarbowe z datą wykupu 25-01-2016	1 000 000,00
Obligacje skarbowe z datą wykupu 25-07-2016	5 000 000,00
Obligacje skarbowe z datą wykupu 25-07-2016	3 000 000,00
Obligacje skarbowe z datą wykupu 25-01-2018	1 000 200,00
Obligacje skarbowe z datą wykupu 25-01-2018	1 000 700,00
Obligacje skarbowe z datą wykupu 25-01-2019	2 000 000,00
Obligacje skarbowe z datą wykupu 25-01-2020	2 000 000,00
Bony pieniężne NBP z datą wykupu 08-01-2016	32 770 000,00
RAZEM - obligacje	29 000 900,00
RAZEM - bony pieniężne	32 770 000,00
SUMA	61 770 900,00

- W roku 2015 Bank Spółdzielczy w Pszczynie angażował wolne środki w bezpieczne instrumenty finansowe, tj: obligacje Skarbu Państwa oraz bony pieniężne emitowane przez Narodowy Bank Polski. Inwestycje te zaliczane portfela bankowego wpływają pozytywnie na dochodowość i adekwatność Banku, zapewniając równocześnie bezpieczny poziom nadzorczych norm płynności.

2. Informacje ilościowe

- Według stanu na 31 grudnia 2015r. Bank posiadał ekspozycje kapitałowe w całości sklasyfikowane do portfela bankowego. Bank nie posiadał instrumentów finansowych będących przedmiotem obrotu giełdowego.
- W portfelu inwestycyjnym Banku znajdują się aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności (obligacje skarbowe w wartości nominalnej 18,0 mln zł) oraz aktywa dostępne do sprzedaży (obligacje skarbowe o wartości nominalnej 11,0 mln zł). Bank, zgodnie z przyjętą Polityką rachunkowości na datę 31 grudnia dokonał kalkulacji wyceny w/w instrumentów, a skutki odniósł na fundusz z aktualizacji wyceny zgodnie z zapisami Rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie szczegółowych zasad uznawania, metod wyceny, zakresu ujawniania i sposobu prezentacji instrumentów finansowych.
- Strategiczny cel angażowania się Banku w instrumenty kapitałowe wiąże się z prowadzoną działalnością bankową, dążeniem do poprawy rentowności, utrzymaniem wysokiego poziomu adekwatności i bezpiecznego poziomu ryzyk istotnych, w tym głównie ryzyka płynności.

XII. WSKAŹNIK DŹWIGNI FINANSOWEJ

- Zgodnie z zapisami regulacji wewnętrznych Banku, wyznaczone komórki organizacyjne systematycznie kalkulują, monitorują i raportują na temat poziomu wskaźnika dźwigni

finansowej, liczonej zgodnie z zapisami art. 429 Rozporządzenia CRR oraz art. 1 Rozporządzenia Delegowanego Komisji 2015/62. Wartość wskaźnika pokazującego relację pomiędzy kapitałem Tier 1, a wartością ekspozycji bilansowych i pozabilansowych w poszczególnych kwartałach 2015 roku kształtowała się na poziomach:

Wskaźnik dźwigni obliczany jako prosta średnia arytmetyczna miesięcznych wskaźników dźwigni w ciągu kwartału	31-03-2015r.	30-06-2015r.	30-09-2015r.	31-12-2015r.
W pełni wprowadzona definicja	7,70	7,88	7,62	7,74
Definicja przejściowa	7,68	7,86	7,61	7,72

XIII. POLITYKA WYNAGRADZANIA

- Polityka wynagradzania przygotowywana jest przez Zarząd i zatwierdzana przez Radę Nadzorczą Banku. Rada Nadzorcza w 2015 roku omawiała zagadnienia oceny polityki wynagrodzeń. Z uwagi na skalę działalności Banku nie powoływano komisji / komitetu ds. wynagrodzeń. Bank nie korzystał z usług konsultanta zewnętrznego w zakresie ustalania polityki w zakresie wynagrodzeń.
- Zgodnie z Polityką w zakresie zasad ustalania wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku Spółdzielczym w Pszczynie, obowiązującą na dzień 31-12-2015r. do stanowisk kierowniczych zaliczane są:
 - Prezes i Członkowie Zarządu,
 - Główny Księgowy,
 - Kierownik Biura Zarządu,
 - Kierownik Punktów Kasowych,
 - Kontroler wewnętrzny,
 - Audytor wewnętrzny,
 - Koordynator ds. ryzyk bankowych,
 - Kierownik Działu Monitoringu i Kredytów Trudnych,
 - Kierownik Działu Kredytów,
 - Kierownik działu usług płatniczych i depozytów.
- Osobom zajmującym stanowiska kierownicze przysługuje premia uznaniowa. Zasady i warunki przyznawania premii uznaniowej określa Regulamin wynagradzania pracowników w Banku Spółdzielczym w Pszczynie, zatwierdzany przez Radę Nadzorczą.
- Zgodnie z zapisami Polityki łączna kwota wypłaconej premii uznaniowej osobom zajmującym stanowiska kierownicze w Banku za dany rok:
 - a) wypłacana jest w całości w środkach pieniężnych bez odroczenia terminu wypłaty jeżeli nie przekroczy wraz z narzutami 2% Funduszy Własnych Banku

- b) wypłacana jest w środkach pieniężnych w proporcjach – 60% bez odroczenia terminu wypłaty a pozostała część w ratach od 3 do 5 lat – jeżeli wraz z narzutami przekroczy 2% i jest niższa od 5% Funduszy Własnych Banku,
- c) wypłacana jest w środkach pieniężnych w proporcjach 40% bez odroczenia terminu wypłaty a pozostała część w ratach od 3 do 5 lat – jeżeli wraz z narzutami przekroczy 5% Funduszy Własnych Banku. Wypłata premii uznaniowej jest zmniejszana lub wstrzymywana w sytuacji, o której mowa w art. 142 ust. 1 Ustawy Prawo Bankowe.
- Ocena kwalifikacji członków Zarządu, jak i osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku odbywa się zgodnie z zapisami Polityki w zakresie oceny kwalifikacji członków organów zarządzających oraz osób zajmujących stanowiska kluczowe w Banku Spółdzielczym w Pszczynie.
 - Oceny efektów prac osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku dokonuje Rada Nadzorcza. Ocena efektów pracy obejmuje podstawowe wskaźniki sytuacji ekonomiczno-finansowej Banku. Ocenie podlega stopień wykonania wskaźników w odniesieniu do założeń planu finansowego.
 - Zbiorcze informacje ilościowe dotyczące wysokości wynagrodzenia z podziałem na Zarząd Banku i osoby zajmujące stanowiska kierownicze, bezpośrednio podległe członkowi Zarządu:

Linie biznesowe	Wynagrodzenie stałe	Wynagrodzenie zmienne
Bankowość Komercyjna	0,00	0,00
Bankowość Detaliczna	0,00	0,00
Płatności i Rozliczenia, w tym:	1 566 552,01 zł	80 000,00
Zarząd Banku (5 osób)	807 418,56 zł	56 000,00
Stanowiska kierownicze bezpośrednio podległe członkom Zarządu (9 osób)	759 133,45 zł	24 000,00

W 2015r. Bank wypłacił osobom zajmującym stanowiska kierownicze wynagrodzenie stałe, regulaminowe. Ponadto, uwzględniając dynamikę zmian i tempo poprawy wskaźników ekonomiczno – finansowych i ich wykonanie w odniesieniu do założeń planu finansowego w obszarze ryzyka kredytowego, ryzyka płynności, adekwatności

kapitałowej oraz wyniku finansowego za lata 2012 – 2014 podjęto decyzję o wypłacie składników zmiennych. W roku 2015 po raz pierwszy podjęto decyzję o wypłacie wynagrodzenia zmiennego dla stanowisk kierowniczych. Istotną informacją jest, iż wypłata nastąpiła jednorazowo i nie była odroczone w czasie z uwagi na fakt, iż łączna kwota wypłat zmiennych składników wynagrodzenia nie przekroczyła 2% Funduszy własnych Banku.